K. K. Kunnoor, Tellicherry
Sahridayasabha
Simon D
15.8

കുട്ടമത്ത് കുന്നിയൂർ സാഹിത്യസമുച്ചയം
തൃതീയവഷ്ം 8, 9 കൂടിയ

ശ്രീമതീ ധർമ്മഗ്രന്ഥം.

(രണ്ടാം ഭാഗം)

203

കുഞ്ഞമ്പുക്കുറുപ്പ്.

Prinied at the Sri Narayana Press, Tellicherry and
Published by K. K. Narayana Kurup, Tellicherry.

7829 - 5C&L

കെ. കെ. മാരാർ ലൈ. മാർ മ്യൂ. മാർ മ്യൂ.
സബ് റെവ് സർ നം.
ലൈബ്രറി
1128 മീനം 4

കുട്ടമത്ത് കുന്നിയൂർ സാഹിത്യസമുച്ചയം
തൃതീയവർഷം നമ്പ് 8, 9, ക്രൂടി പുസ്തകം ഒന്ന്.

അംശുമതീ ധർമ്മഗുപ്തം

സംഗീതഭാഷാനാടകം.

(രണ്ടാംഭാഗം.)

203

പ്രണേതാ:—

പരേതനായ കുട്ടമരത്ത് കുന്നിയൂർ കുഞ്ഞമ്പുക്കുറുപ്പ്.

പ്രസാധകൻ:—

കെ. കെ. നാരായണക്കുറുപ്പ്.

1941 ഒക്ടോബർ, നവേമ്പർ ക്രൂടി.

വില 0—10—0

ശ്രീനാരായണപ്രസ്സ്, തലശ്ശേരി.

സമുച്ചയം വക മുദ്ര പതിയാത്ത പുസ്തകം വ്യാജമുദ്രിതമാകുന്നു.

അംശുമതീ ധർമ്മഗ്രന്ഥം.

—കേരളഭാഷാ സംഗീതനാടകം.—

—നാന്ദി—

ധ്യാനംകൊണ്ടു മനപ്രസാദമമല—
ജ്ഞാനം മുതിർന്നീടുമാ—
റൂനംവിട്ടണയുന്നഭക്തരിൽ നിജ—
സ്ഥാനം 'പ്രിയാപ്ലവ'സമം.
മാനംചേർന്നവിധത്തിലേകമുടയോൻ—
ബാലേന്ദുചൂഡൻ മൂഡൻ.
ദാനംചെയ്തിടണം വരങ്ങളരുളുകാ—
ധാനൻ ബുധാനന്ദനൻ.

അത്രമാത്രവുമല്ല

വേദംനാലുംക്രമേണ സ്വരമധുരിമയോ—
ടോതുമാസ്വങ്ങൾനാലിൽ
നാദം ദിക്കേമുഴക്കേ കുളിർമുലയുഗളാ
സ്വാദിയാവക്ത്രമാദം.
ഭേദംകൂടാതെചുംബിപ്പുളവമഗമകളാ—
മാദിമാതാവിനാത്മാ—
പ്പാദം നൽകിക്കളിക്കും കപടശിശുവിനേ—
സാദരം കൈതൊഴുന്നോൻ.

നാന്ദ്യന്തത്തിൽ സൂത്രധാരൻ:- പ്രവേശിച്ച്—

(പദം ബിഹാക്ക്=ത്രിപട) (മാധവ മധുമഥന എന്ന മട്ട്.)

കാലദലന! കലുഷഹീന! കൈലാസശൈലവാസ!
വിലസദുരഗവലയസുഭഗ! സുലഭകേശലമലയകലയ!
=കാല=
തരുണശിശിരകിരണകൃതചിര!കരുണതരുണമരുണചരണ!
=കാല=
വരദ! വിശദസുരദ! വിമദസുകൃതചരിതജരിതദുരിത
=കാല=

(സഭയേ നോക്കീട്ട്) - അഹോ ശുഭസ്വഭാവികളായ സഭാവാസികളേ! സകലകലാസമ്പൂർണ്ണാനുഭവന്മാരായ ഭവാന്മാരുടെ സല്ക്കാരത്തിനു പരിഷ്കാരത്തിൽനിന്നും ബഹിഷ്കാരംചെയ്യപ്പെട്ട ഞങ്ങൾ ഈ നമസ്കാരത്തെ തന്നെ പുരസ്കാരം ചെയ്തുകൊള്ളുന്നു.

മതിതങ്ങിഞങ്ങളിലനുഗ്രഹാഗ്രഹാ—
യതിപൊങ്ങി നിങ്ങളുടെ വീക്ഷണംക്ഷണം;
പതിയേണ,മിങ്ങതിനു ഹേ സദസ്സുദ—
സ്തുതിചെയ്തിതാ! തരുവതസ്സലാം സലാം!!

ഇത്രമാത്രം ചെയ്തതിനേ നമുക്കു കോളുള്ളൂ. (ചെവിയോത്തിട്ട്) നേരം വൈകുന്നുവെന്നാണോ നിങ്ങൾ പറയു

അനുഗ്രഹാഗ്രഹായതി=അനുഗ്രഹത്തിന്നായിട്ടുള്ള ആഗ്രഹത്തിന്റെ അയതി. ആഗമനം=വരവ്. ഹേ സദസ്സുദ!=അല്ലയോ സഭാവാസികളെ!

ന്നത്? (പരിഭ്രമിച്ചു അണിയറയിലേക്ക് നോക്കീട്ട്) അയ്യേ! എന്താണവിടെ ഇത്രയും തിരക്കുള്ളത്? ഇതു വലിയ താമസമായിപ്പോയല്ലോ. ഹേ! ഹേ! ഇതെന്തു കഥ?

സുരട്ടി=തിസ്രജാതിരൂപകം (വാരമ്മലിരിപ്പാരോ എന്ന മട്ട്.)

വരാതെയിരിപ്പാനോ എന്താണെടോ നീ
വരുവാനോ സുതനോ! നിനക്കുന്നിന്ന =വരാ=
വരാഞ്ഞുസഭകുഞ്ഞുകമനി! നീ, കാൺമുഷിഞ്ഞു
വാ! മഞ്ജുമുഖി! പാഞ്ഞുകനിഞ്ഞുകൊണിഞ്ഞു =വരാ=
അരങ്ങിനിനിഭംഗിചുരുങ്ങിടാതുടൻപൊങ്ങി-
ത്തങ്ങിപ്പാൻ വാ! വരാംഗി! ഇറങ്ങിയൊരുങ്ങി =വരാ=
ഇരുന്നുമുഷിയുന്ന നിരന്ന സജ്ജനംവന്ന
പാരിടുമുഖി! നിന്നതളരുന്ന ഞാനിന്ന. =വരാ=
വരൈണിമിഴിമണി! തരുണി! യൊമ്പതായ്മണി
പോരണിഘനവേണി! കരിണി ചാരിണി! =വരാ=

നടി:- ബിഹാക്ക്=ആദി. (രാമകൃഷ്ണാഭര എന്നമട്ട്.)

പാലയശങ്കര! കൃപയാ ശംഭോ!
ഫാലവിലോചന പരമനിശംഭോ!
ജലജാസനനുതഗിരിജാരമണ!
കലയസുഖംമയി തിഭുവനശരണ!
ലോലഫണീശ്വരജാലാഭരണ!
കാലവിനാശന. കലുഷോദ്ധരണ! =പാലയ=

ഇതാ! എന്റെ താമസത്തെപ്പറ്റി ഇനി ഘോഷിക്കേണ്ടതില്ലല്ലോ. എന്താണൊന്നും മിണ്ടാത്തത്"!

സൂത്രധാരൻ:- ഉർല്ലഭ്യന്മാരായ ഈ സഭ്യന്മാരുടെ സാന്നിദ്ധ്യം നമ്മുടെ നടനപ്രവൃത്തിയുടെ സൌഭാഗ്യമാണല്ലോ. അതുകൊണ്ട് നിഷ്പ്രയാസേന സിദ്ധിച്ച ഈ അവസരത്തെ നിഷ്ഫലമാക്കാതിരിക്കേണ്ടതിന്നാണ് ഞാൻ തിരക്കുന്നത്.

നടി:- എന്നാൽ ഒരു സരസമായ കേരളഭാഷാ സംഗീതനാടകംകൊണ്ടു ഇവരെ സമാരാധിപ്പാനാണിനി നാം നോക്കേണ്ടത്.

സൂത്ര:- പ്രിയേ! കവിതാരസം മാത്രം വിചാരിച്ചാൽ മതിയോ? ശിവചരിതാമൃതരസമയമായതല്ലയോ സരസമായ കവനം!!! ഈശപരഭക്തിക്കു കാരണം തൽകഥാ വർണ്ണനമല്ലേ? ഭക്തിവർദ്ധിച്ചാൽ പിന്നെന്താണ് വേണ്ടത്.

തണ്ടാർദളാക്ഷി! ജനനംമുതലേറെദൈന്യം—
പൂണ്ടാ,രുമില്ല,ഗതി,യെങ്കിലുമീശഭക്ത്യാ;
ഉണ്ടാം പുമർത്ഥമവനൊ,ക്കെയുമെന്തുപിന്നെ
രണ്ടാമതക്കഥ കഥിക്കുവതിന്നു ധന്യേ!

നടി:- അതു ശരിതന്നേയാണ്. 'ധർമ്മാംഗദചരിതം' ഇതുതന്നേ. എന്നാൽ അതു രണ്ടുദിവസം നടിക്കത്തക്കവിധം നാടകരീതിയിൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടോ?

സൂത്ര:- ഉണ്ടല്ലോ!! ഉണ്ട്.

നടി:- എന്നാൽ രണ്ടാംദിവസത്തേതാണിന്നുവേണ്ടതെന്നല്ലേ ഭവാന്റെ വാക്കിൽ സ്ഫുരിക്കുന്നത്.

സൂത്ര:- ഭവതി സാമാന്യയല്ലല്ലോ. വലിയ വിദുഷിതന്നെ. ഞാൻ ആയത് കരുതീട്ടേയില്ല. എങ്കിലും തരക്കേടില്ല. ആകസ്മികമായി പുറപ്പെട്ട എന്റെ വാക്കിൽ സ്ഫുരിച്ചുപോയ അർത്ഥത്തെ തന്നേ ഇന്നു ചരിതാർത്ഥമാക്കുകതന്നെ.

നടി:- ഇതാരുടെ കൃതിയാണ്

സൂത്ര:- കുഞ്ഞമ്പുക്കുറുപ്പിന്റേതല്ലേ?

നടി:- ഏതു കുഞ്ഞമ്പുക്കുറുപ്പ്? ഏതു കുഞ്ഞമ്പുക്കുറുപ്പ്?

സൂത്ര:- മഞ്ജുകൃതിമൊഴുകുകപയോനിധി "കുന്നിയൂർ"-
ക്കുഞ്ഞുണ്ണി",യെന്നൊരു കവിപ്രവരാഗ്രഗണ്യൻ;
സഞ്ജാതമായൊരുകുലത്തിലൊരുത്തനാണി-
"ക്കുഞ്ഞമ്പു" കഞ്ജമിഴി! തൽകൃതിയാണിതായ്കേ!

നടി:- ഇതിനെന്തൊരു സമാധാനമുണ്ടാവാൻപോകുന്നത്. ആട്ടേ! കഥാരസമുണ്ടല്ലോ അതുതന്നേയാവട്ടേ!!

സൂത്ര:- എന്നാൽ ഭവതി ഈ സഭാജനത്തിന്റെ സഭാജനത്തിന്നുവേണ്ടി കണ്ണാനന്ദമായിട്ടൊരു ഗുരുവന്ദനം സംഗീതരീതിയിൽ തുടങ്ങണം.

സഭാജനത്തിന്റെ=സദസ്യരുടെ — സഭാജനം=സല്ക്കാരം

നടി:- ഏതുതുവിനെപ്പററിയാണ് വണ്ണിക്കേണ്ടത്?

സൂത്ര:- കാമോദരി=രൂപകം. (ഇന്ദുനേർമുഖി! തേ=മട്ട്.)

പല്ലവം:

എന്തയേഹൃദയേകാന്തേ! ചിന്തയേന്തുവാൻ വദ!
കാരണമെന്തയേ ഹൃദയേ

അനുപല്ലവം:

കാന്തംകാമിദൂരന്തംകാങ്കേ! വസന്തം വിലസുമ്പൊഴ
=തെന്തയേ=

ചരണങ്ങൾ:

മല്ലിമതൽപലദിവ്യവല്ലീതല്ലജമലർത്തുകമല്ലി
മല്ലീശരശരമല്ലീവകുണമല്ലീമധുപൊന്നതി=ലെന്ത=
മുത്തും നീലക്കല്ലുമൊത്തുകോത്തപോലെ മലരിലെത്തു-
മാത്തുകൊണ്ടളിച്ചാത്തു, തൻകളി പാത്തുകൊണ്ടിട്ടമള
=വെന്ത=

കാരണം അസൂയതന്നേയാണല്ലെ? തന്നെപ്പോലുള്ള വരുടെനെരെ അസൂയതോന്നിപ്പോകുന്നത് സാധാരണ ജാതിപ്രകൃതിയാണ്. എന്നാൽ പിന്നേയതു വിശേഷിച്ചും നാരിമാക്കാണെന്നു പറയേണ്ടതുമില്ലല്ലോ. അതുകൊണ്ട്

ലോളിതഭ്രമരകുന്തളത്തൊടൊളിയുന്ന-
മഞ്ജുളസുമങ്ങൾതൻ-
ധൂളിപുഞ്ജിരിപൊഴിഞ്ഞു ശോണദളപാണി-
താളമൊട്ടുമോടിയിൽ

മൂളിട്ടന്ന കളകണ്ഠഗീതിയൊട്ടമാടി-
ട്ടന്നമധു ലക്ഷ്മിതൻ-
കേളികണ്ടണയുമീഷ്യയെക്കളക! ലാസി-
കേ! കളകലാസികേ!

നടി:- ഭവാന്റെ അഭിരുചി ഏതുതുവിലാണെന്നറിയാത്തതുകൊണ്ടാണ് ഞാൻ ചോദിച്ചത്.

സൂത്ര:- ഇപ്പോഴെം മനസ്സിലായില്ലേ? ഇനി എന്തിനാണ് താമസിക്കുന്നത്? "ശുഭസ്യ ശീഘ്രം" എന്നല്ലേ? സജ്ജനസന്തോഷത്തിന്നുപരി എന്തൊരു ശുഭമാണുള്ളത്?

നടി:- എന്നാൽ ശുഭസമ്പാദനത്തിന്ന പ്രയാസമില്ലല്ലോ!

സൂത്ര:- സംഗീതജ്ഞന്മാക്ക് സുഖസാദ്ധ്യമാണ്.

നടി:- സജ്ജനസന്തോഷത്തിന്ന് മുഖ്യമായ സാധനം സംഗീതം മാത്രമാണ് അല്ലേ?!!

സൂത്ര:- പെട്ടെന്ന സാധിപ്പാൻ ഇതുപോലെ മറെറാന്നുമില്ല.

നടി:- ഇതുകൊണ്ട് സന്തോഷിക്കാത്തവരും സജ്ജനങ്ങളും അല്ല.

സൂത്ര:- അതിന്ന സംശയമുണ്ടോ?

സച്ചന്ദഗാനവിധിവൈഭവമില്ലയെങ്കി—
ലച്ചന്നമോദമതുകൊണ്ടണയാത്തമത്സ്യൻ,

ലാസികാ=നടി. കളകലാസികാ=സുന്ദരകലകൂജനം ക്കിരിപ്പിടമായിട്ടുള്ളവൾ.

ഉച്ചൈസ്സരം ദുരിതകാരി ജഗത്തിലെന്ന —
പാശ്ചാത്യ പണ്ഡിതനരച്ചതു സത്യമത്രേ.

നടി:- ഈ പണ്ഡിതൻ ആരാണ്?

സൂത്ര:- "ഷേക്സ്പീയർ" എന്ന ആംഗലകാളിദാസനാണ്.

നടി:- എന്നാൽ ഇനി താമസിക്കുകയില്ല

കമാശി=ചെമ്പട. (കൃതമാകംപുണ്യമതെടോ=മട്ട്.)

പ: വസന്തമാമൃതുകാൺകിതു വസുധയിൽ വിലസുന്നതു

അ: പ: വിസ്മരസുമകാന്തി വസുമതിയതിൽനീന്തി
വാസനതരുംപന്തി ഭാസിച്ചിട്ടുന്നേന്തി =വസ=

ചരണ: പരിചൊട്ടവരിവണ്ടു മുരണ്ടുതേനുണ്ടുകൊണ്ടു
പാരുന്നനിരകൊണ്ടു പാരം മദംപൂണ്ടു =വസ=
തളിർനിരയതുതിന്നു കളരവം മുഴുന്നു
താരമ്പൻകടക്കുന്നു ക്രൂരമ്പൈവിടുക്കുന്നു =വസ=
മട്ടമലർനിരതേടി മധുമൊഴിജനംചൂടി
മോടിയോടും ക്രീഡിച്ചീട്ടുന്നൊത്തുകൂടി. =വസ=

സൂത്ര:- ഹേതനുചി! നിൻഗീതമിതാ! സദസ്യ —
ചേതസ്സിനേ ചുറ്റിവലിച്ചിട്ടുന്നു.
ആത്തങ്കമാന്നംഗ്രമതീവചസ്സു —
ങ്ങിധമ്മഹപൂന്റെമനസ്സിനേപ്പോൽ.

നടി:- ഇനി നടന്മാരേ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയല്ലേ?

സൂത്ര:- അതേ. നാം പോക. (എന്നു പോയി.)

—പ്രസ്താവന കഴിഞ്ഞു.—

കളരവം = കയിൽ

(അനന്തരം ധർമ്മഗുപ്തൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

യമ്മ:- (വിചാരം) എന്താണിനി വേണ്ടത്. അംശുമതി യുടെ സർവ്വാതിശായിയായ സൌന്ദര്യവും. സല്ലാപാദി മാധുര്യവും എന്നെ വല്ലാത്ത പരിഭ്രമത്തിലിട്ട വലയ്ക്കുന്നുവല്ലോ!! അതൊന്നു കണ്ടുപോയാൽ എത്ര ധീരന്മാർക്കും ഉണ്ടാകുന്ന ഫലം ഇതുതന്നെയാണ്.

ചെഞ്ചുരുട്ടി=ആദി. (ചൊല്ലേറും വസന്തകാലം=മട്ട്.)

പല്ല: ഇത്തനുഭംഗീഗാത്രഭംഗിപാത്താൽ കുഴങ്ങി

അ: പ: കത്തീടുന്നിതോത്തിട്ടെന്നിലാത്തിയാവഹ്നി

=ഇത്ത=

ച: ഇത്തരുണിയിൽനിന്നിച്ചിത്തമന്യത്തിലൊന്നി-
ലെത്തുന്നില്ലിവരംസാന്നിദ്ധ്യാനന്ദീ
മുത്തണിമുലയുന്നി നത്തനംചെയ്യീടുന്നി-
ത്തത്തനുതന്നിൽ മിന്നിക്കൊതിചിന്നി. =ഇത്ത=
കാളവേണിതൻചുണ്ടു ത്രീളവിട്ടുണ്ടുകൊണ്ടു
മേളിപ്പാനെന്തു വീണ്ടുമോക്കേണ്ടു
വേളിയതിന്നു രണ്ടുനാളിനിയുമങ്ങുണ്ടു.
നിൽമീവ്യൂഹപൂണ്ടു നിലയാണ്ടു =ഇത്ത=
അത്തവരയ്ക്കീഭാവം ഇത്തിരിയെന്നൈ ദൈവം
കാത്തീടട്ടെൻദുർദ്ദൈവം താനേവം
ചിത്തമേ! നിൻസ്വഭാവം ചീത്തതാ,നിനിജ്ജീവം
ഓർത്തുപാടപല്ലവം വസ!! ശൈവം. =ഇത്ത=

എന്തായാലും ഈ മനസ്സ് അവളെ പിരിഞ്ഞിരിക്കുന്നമില്ലല്ലോ!! അവർക്ക് എന്നിലുള്ള പ്രേമപാരവശ്യം വിചാരിക്കുമ്പോൾ ശരീരമാസകലം ദഹിച്ചു പോകുന്നു.

ഒട്ടുക്കം സഖ്യംചെയ്തുപിരിയുമപ്പോളൊരടിമുൻ—
നടക്കും പിന്നോക്കത്തൊട്ടുമടനടുക്കും ഭ്രമമൊട്ടും,
കടക്കണ്ണാലെന്നെത്തടവുമൊരുനിശ്വാസമൊട്ടു, മാൻ-
പിടക്കണ്ണാ,ളെന്തക്കഥകൾപറയൂ ഹന്ത! ശിവനേ!!

എങ്ങിനേയെങ്കിലും ഇനി രണ്ടുദിവസം കഴിച്ചുകൂട്ടുകതന്നേ!! (ഒരു ദീർഘനിശ്വാസത്തോടും) രണ്ടുദിവസം മതിയാകയില്ലല്ലോ—മൂന്നുദിവസം വേണം. എന്നാൽ ജയിച്ചുപോയി. (വീണ്ടും ആലോചിച്ചു) എങ്ങിനേയാണ് തീച്ചപ്പെടുത്തുന്നത്. സ്ത്രീചിത്തം അത്യഗാധമല്ലെ? അവക്കെന്തൊക്കെ പകിട്ടുണ്ട്. എങ്ങാൻ പോകുന്ന ഒരുത്തി എന്തോ ഒന്ന് പറഞ്ഞത് എങ്ങിനേയാണ് വിശ്വസിക്കുന്നത് (മാറത്തു കൈവെച്ചിട്ട്) കഷ്ടമേ! ഇവർ എന്നെ പറഞ്ഞുവോ?

(ഈവനം മാമകവനം = മട്ട്.)

പല്ലവി: സുദതിതാനിഹചതിചെയ്തിടുമിതിഭീതിതീ
അനുപല്ലവി: മോദാലംഗ്രമതിപൊന്നഭാരതി ഭേദമതേശാ,—
യ്ക്കീശ! വിശ്വാശ! കുലേശസുകേശ! =സുദ=
ചരണം: രമണി ഹരിണീമിഴിമണി രമണീയ—

ദ്യുതിധരണി തൻകലിങ്ങിറങ്ങീടാൻ
കരുണാലവമേക, ലോകകാരണചരണ—
തരിൽവന്ദിക്കുമെന്നേ നന്ദിക്കുചേക്കേ. =സുദ=

ഇനിയൊക്കെയും ഈശ്വരേച്ഛപോലെ വരട്ടെ!! എന്ന വിചാരിച്ചുറപ്പിച്ചിരിക്കുകതന്നെ. എങ്ങിനെയാണുറപ്പിക്കുക? മനസ്സുവിടെത്തന്നേ കളിക്കുന്നതേയുള്ളൂ.

പാട്ടും പൂങ്കുയിലും, മുരണ്ടുമധുവു-
ണ്ടാട്ടുന്ന വണ്ടിന്നൊരു-
ന്മാട്ടം, പൂക്കുലയിൽതലോടിവിളയാ-
ടീടും മരുൽകേളിയും,
കൂട്ടം പക്ഷികളും, വിളങ്ങിടുമൊര-
ക്കാട്ടം, രതിപ്രാഭവം—
കൂട്ടും മൽപ്രിയയും വിടാതെപ്പുദിവ-
ന്നാട്ടുന്ന വാട്ടുന്നഞാൻ.

ഈ കഥയെല്ലാം അമ്മയേയും ശുചിവ്രതനേയും സവിസ്തരം അറിയിക്കുകതന്നേ. (പരിദ്രമിച്ചിട്ട്) ഓ!! പ്രദോഷോപവാസം നാളേയാണല്ലോ. നാളേയെങ്കിലും ഇളക്കംകൂടാതെ പ്രദോഷനടനെ വിചാരിച്ചുറപ്പിച്ചിരിപ്പാൻ സംഗതിവരട്ടേ!!

നന്ദീശൻതാനടിക്കുംപടഥമൊടമരീ-
വൃന്ദസംഗീതശ്ലോഷാ-

നന്ദീ, ശൻ ശൈലപുത്രീമുഖമതിൽ നിപതി-
ക്കുന്ന നേത്രങ്ങളോടും,
നന്ദിച്ചോന്നിച്ചുവാഴ്ത്തും സുരമുനികളൊടും-
മന്നിടത്തെ സഭാസ്സാ-
മിന്നിച്ചുംകൊണ്ടുകോലും പട്ടനടനമതൊ-
ന്നെന്നുകാണുന്നഹാ! ഞാൻ.

ശ്രീ പരമേശ്വരൻ അതിന്നെനിക്ക സംഗതിവരുത്തു
മായിരിക്കും — പോകതന്നെ. (എന്നു പോയി.)

ഒന്നാം അങ്കം കഴിഞ്ഞു.

രണ്ടാം അങ്കം

അനന്തരം നന്ദികേശ്വരൻ പ്രവേശിക്കുന്നു

നന്ദികേശ്വരൻ:- പന്തുവരാടി ഏകം. (സംഭാവയെ=മട്ട്)

പല്ലവി: വന്നീടുവിൻ! വിശദരേ! ത്രിദശരേ! ത്വടിതി

അനു: പ: വന്നവിലസുന്ന ശിവനിന്ന ശിവയാസദസി
=വന്നീ=

ചര: ത്തമതിനോത്തു രതിചേത്തഗതിമിത്തു, മതി
=വന്നീ=

മംഗളമുദംഗരവസംഗമുദുരംഗമിത്തു =വന്നീ=

വേഗം വരാത്തവരെ അകത്തു കടത്തുകയില്ല. (എന്നു പോയി)

(അണിയറയിൽ) ഹര! ഹര! മഹാദേവ! ശിവ! ശിവ! മഹാദേവ!

ഭൂപാളം=തിസ്രജാതിരൂപകം

പത്മാസനരത ! പത്മാസനനത !

പത്മാപതിനുതപട്ടചരിത !

ജയ ! ശിവയാശിവ ! ജയശിവയാശിവ !

ജയശിവയാശിവ ! ജയ ! ശിവയാ.

ഓങ്കാരാത്മക ! ശങ്കര ! ശശിമുഖ !

കിങ്കരപാലക ! ഗ്രഹജനക ! =ജയശിവയാ=

നൽനലാലസ ! ചിത്തമതാലസ

നേത്രദ്വയാരസ സ്നുതഹാസ ! =ജയശിവയാ=

മസ്തകചഞ്ചല രാത്രീകരകല !

ഗുത്തരസാകല ഭക്തകല ! =ജയശിവയാ=

ശിഖരിസുതാവര ! ശിഖിവാഹനകര

സുഖിതപദാമര സുഖസാര ! =ജയശിവയാ=

വാരണപൌരുഷവാരണ ! സപുരുഷ !

കാരണപൂരുഷ ! ഗതകലുഷ ! =ജയശിവയാ=

യതിജനഭാവിത ! കൃതിജനസേവിത !

സതികരലാളിത ! സനകനുത ! =ജയശിത=

(അനന്തരം ഉയൻ സ്ഥലത്തിരുന്നുകൊണ്ട് പാർവ്വതീ പരമേശ്വരന്മാരും സ്തുതിച്ചു താഴെ തൊഴുതുംകൊണ്ട് നിന്ന് ദേവന്മാരും പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ദേവന്മാർ:- പദ്യം

ജയ ! ജയ ! മഹാദേവ ! സ്വാമിന്നമേയ ! നമോസ്തുതേ

ജയ ! ശിവ ! ശിവാപാംഗാസംഗാനുജീവിതമന്മഥ !

ജയ! ഭവ! ഭവക്ലേശാവേശാവൃതേ മനസ്സ്തതാം—
ജയ! പശുപതേ! ശംഭോ! ശംഭോജയാ,ത്രിജഗന്നിഭോ!

(എന്ന് നമസ്കരിക്കുമ്പോഠം)

പരമേശ്വരൻ:- നിങ്ങൾക്കെല്ലാവർക്കും മംഗളം ഭവിക്കട്ടെ! എഴുനില്ലുവിൻ! ഇരിക്കുവിൻ! എല്ലാവർക്കും ഇരിക്കാം

ദേവന്മാർ:- (ഇരിക്കുന്നു)

പാർവ്വതി:- ഈ ദേവസ്ത്രീകളുടെ ഗാനവും നടനവും അതി മധുരം തന്നെയാണ്.

പരമേശ്വരൻ:- എന്നാൽ അല്പംകൂടി പ്രയോഗിക്കട്ടേ!!

(ദേവന്മാരെ നോക്കി)

പദ്യം. ഹേ! നാരായണ!നിരജാസന! ശചീ—
ജാനേ! ഭവാന്മാരിലി—
ന്നാനന്ദം പരമേകിയല്ലിശുഭമാ—
മീദൃത്തമെന്നാൽകൃതം?
ഉദ്യനംവിട്ടിനിയൊട്ടുകേട്ടിടുവിനീ-
മേനാടികേളീമിളൽ-
ഗാനംതന്നെയു,മെങ്കിലോത്രമിള! നീ
കാണിക്ക! വീണക്രിയ.

ത്രുമിളൻ:- സ്വാമിൻ! കല്പനപോലെ. (എന്നു വീണ വായിക്കുന്നു)

നാട്ടരാഗം=ത്രുപകം. (പാഹിശൈരേ!=മട്ട്.)

പാർവ്വതീശ! പരിപാലയമാമയിപരമേ-
ശ്വര! പാവനവിഗ്രഹ!

ഫാലനേത്ര! നിർദ്ദഗ്ധാനലകീലാ
ഹതമരാ, മരവാരാഹിതസാര സ്തുതിപൂര
ജലജാസനവിനുതചരിതദലിതദുരിത! =പാവ്വ=
വാമദേവ! വിമലീകൃതമാമയി മുനിമാ-
നസനത്തനലാലസ ശൂലപാണേ! കോടീരാവതം-
സിത ശശിബാലാ, ശിതഹാലാഹല!
ലോലാ ഹികപാലാ ഭരണോജ്വല! കലയത്ര-
മുദ്ഗളഹസിതമുഖ! ശംഭോ! തവചരണാംഭോരു-
ഹമനിശംഭോമുദമിഹ =പാവ്വതീശ=
നീലകണ്ഠ! നിജദാസമനീഷിതപൂരണദേവമഹീ-
രുഹചാരുലീല! നാരദമുഖമുനി-
സ്തുതിപാത്രാ,ളികനേത്രാ, മലഗാത്രാ, ഗതിമിത്ര!
കരുണാലയകരുമയി ഗുരുതരമുദമയി
സാന്ദ്രദ്യുതിജിതചന്ദ്രപ്രണമദ-
പേന്ദ്രപ്രിയസഖ! =പാവ്വതീശ=
വ്യോമകേശ! വിശദീകൃതസേവകലോക-
വിനായകകാർത്തികേയ
ലാളനോത്സുക! ദയാകര! പായാ,രമണീയാ,
രമപായാദിഹമായാ—
ദ്വിദ്വരേക്ഷണവിഹരണ! ഭവനശരണഗുണവാസാ
ജിനവാസമുദ്ഗഹാസാങ്കിതവദന! =പാവ്വതീശ=
വിശ്വമൂർത്തേ! വിഷ്ണുഭക്ഷണവിഷ്ണുപരക്ഷണ-
ദക്ഷശീല! വിശ്രുത!

ശ്രുതിസ്തുത്യ! നിജഭൃത്യാവലിനിത്യാവനകൃത്യാ—
ധികരത്യാസഹിത! സദയ! മൃദുളഹൃദയ!
രുക്മരുതിദശവിപക്ഷപ്രമഥന!
മോക്ഷപ്രദ! ജയ! =പാവ്വതീശ=

കല്യാണി=ചെമ്പട. (ദേഹിതാവക=മട്ട്)

ദേവ! പാലയകൃപാലയ! ലീലയാ
ദേവതാനിചയസേവനീയ! മഹാ—
ദേവ! ഭാവിതഫലപ്രദാനജിത—
ദേവപാദപപദസാരസയുഗവാമ—
ദേവ! പാവനചരിത്രജഗത്രയ
ജീവരുഷഭവഘോരമഹാണ്ണവ-
നാവികായിതവിലാസവിലോകന
പാവകേന്ദുതപനാത്മകലോചന!
താവകേശ്രീപാദാബ്ജേ താപനാശകെ ഭജേ
ശങ്കര! ചരണാംബുജസേവകനികര സമസ്തശിവങ്കര!
ഗിരിജാസ്തനമണ്ഡലകല്പസ്വണനമസ്വണനരുചിസങ്കര!
നതജനനികടഗമനദയതരള ഹൃദയയമകിങ്കര!
പാപഭയങ്കര! ഫാലലോലനയനോജ്വലാനലകീല-
ദശ്ധപുരമന്മഥ! നിർമ്മല! ശൂലകപാലപിനാകമുഖാ-
യുധജാലവിലാസികരോജ്വലനത്തനലാലസമാനസ!
കാലവിലോചന! ബാലനിശാകരശേഖര! ഹേഹര!
കലയസപദിസുഖമലമയി മയിഗതകല്മഷ-
മഖിലസുഖനിലയ! ലയരഹിത! =താവകേ=

ശുചിനേ! ഭവതേനതിരസ്കൃപുമത്കരായ, കപാലിനേ!
പ്രണതസുഖകരണനിപുണനയനമൂർദ്ധചലനശാലിനേ!
ധ്രുണതധിമിധിമിതപടുചലനചലിതതരഭുജഗ-
മാലിനേ! ഭുവനപാലിനേ! വാരണാജിനവരാംബര-
പാപനിവാരണൈകകാരണ! സുരമുനിചാരണകിന്നര
സേവിതനിയമവിധാരണയോഗമനീയ! സതാംഹിത-
പൂരണലാലസമാനസ! കൃതവിഷപാരണ! മാംപരി-
പാഹി ജഗജ്ജനിഭരണഹരണവിധികരണനിപുണ-
വരകരുണമയിവസതുചരണമജിത! തവ. =താവകേ=
ബന്ധുരാശ്രയശുന്യനാമസി കിമുനവിഭോഗുണ-
ബന്ധുര! പുനരിഹസുഖയസികിമുനഹിമാം പരമഖി-
ലധുരന്ധര! പ്രതനവചനഗിരിശിഖരവിപിനതല-
വിഹരണസിന്ധുര! നീലകന്ധര! വേഷപേശല
പ്രദോഷനത്തനടോഷപൂരിതദിഗന്ത! കീർത്തന-
തോഷിതമാനസ! വാസുകികുണ്ഡല! ശോഷിതപാപ!
നമന്മുനിമണ്ഡല! ഭാഷിതദൂഷിതമാക്ഷിക! ഭൂതിവി-
ഭൂഷിതദേഹ! മഹേശ! മഹാശയ! വൃഷഭ!
വിനുതസുരവൃഷഭ! ശശിവിശദസഷമ!
ശമയമമവിഷമശുചമസമ!. =താവകേ=
മോഹനസ്മിതശൈലസുതാകുചകലശയുഗളകൃത-
ഗ്രഹന! ജവനഗമനജിതപതഗവരപവനവൃഷഭ-
വാഹന! പിതൃവനപരിസമവിസ്മരഭസിതലസിത-

സിതദേഹന! സ്പൃഹിതദോഹന! ദേഹകാന്തിജിതരൂ-
പ്യപർവ്വതഗേഹ! പാഹിമാംമഹേശ! സർവ്വദാ, മോഹ-
മദാദിദുരാപതമിസ്രസമൂഹവിരോധികൃപാമയദീപ-
മുപൈഹിമദീയഹൃദങ്കണസീമ്നി വിധേഹിവിഭോ
നടനോത്സവമുത്സുകമഹിതചരിതഗിരിദുഹിതൃകൃച-
കലശനിഹിതനയനനമദഹിതവനദഹന! =താവകേ=

വേകട രൂപകം. (ധർമ്മസംവർദ്ധിനി=മട്ട്.

പാഹിമാമീശപര! ശങ്കര! പാവനാകര!
പാദനതികരഖേദഹര! ഘോരപാതകോദ്ധാര! =പാ=
ദേഹിമമ്മൃഡദേഹരുചോണീനാഥ! ഭദ്രോണി—
മഹിതകാരുണികാ,ത്തഗീർവ്വാണിസ്തോത്ര! സർവ്വാണി
=പാ=

വ്യോമകേശ പ്രണതഹിതവരദേഹേ ദേവാദേ!
ശ്രീമഹേശ! നമോസ്തുതേപാദേസ്വാമിൻ! സ്മിതാല്പിത
കൌമുദീരീതേ! മന്മഥാരാതേ! ധാമതവശിവ!
കോന്നജാനീതേ ക്ഷാമിതാന്നീതേ! =പാ=

കേദാരം=രൂപകം.

വരമിഹദിശവാമദേവ! പാർവ്വതീധവ! ദേവ! =വര=
പരാപര! പ്രസന്നരൂപ! പരിഹൃതനതസന്താപ!
പ്പപ്പമഗമ്മഗരിഗ്ഗരിസാരിസിനിപനിനിസാസമഗ-
[മപസാ
ഗമപസാനിരീരിപപാസനിപ്പമഗമ

പാതകഭേദകമോദകൃതേപതുപശുപതേവിശദമതേ!
പദനതേശിവ! തേ ദയാമയിപരമയി. =വര=
ശാരദശശിവദന! കരുമയി ശ്രീപൂരമധുനാ
സരസിജസായകദമന! സുരസംഘസേവ്യമോദേന
താരകമാരകതാത! കലാനിലയശശികലാധര!
സകലാമരകലാതിബലാമലാന്തര! ജയ! ഹര! =വര=

കമാശി=മുറിയടന്ത.

പരമേശ്വര!ഭാസുരാകാര! ശ്രീപരമേശ്വര!ഭാസുരാകാര!
ഗിരിജാരമണ! കരുണാമസൃണദൃരിതോദ്ധരണ-
നിപുണചരണ! ഹരിണലാഞ്ഛനഭ്രഷണാമര—
പോഷണ! ചരണമേവതവാശ്രയേ-
ക്ഷണതോഷണാ, ഘവിശോഷണ! =ശ്രീപര=
അജിനവസന! വ്രജിനദലന! മദനമഥന! ശമനശമന!
നിടിലലോലവിലോചന! ഭവമോചന!
ജടില! സച്ഛ്രുതൈകഭാജന! ജയ! ജഗൽകൃതപൂജന!
=ശ്രീപര=

പരമേശ്വരൻ:- ദേവസ്ത്രീകളെ എവിടെ?

(ദേവസ്ത്രീകൾ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ദേവസ്ത്രീകൾ:- (പന്തടിക്കാത്തെന്തെടോ=മട്ട്.)

തംബുരുമൃദംഗമെങ്ങു കംബുരുപകന്ധരേ!
ഡംബരംവിനാവത്ര! ദിഗംബരാന്തികാന്തരേ

ക്ഷണതോഷണ=ക്ഷണം=താണ്ഡവംകൊണ്ട് തോഷിപ്പിക്കുന്നവനെ.

സ്വ,വ്വശീകരിക്കുമോമലൂവ്വശീ! കൃശോദരി!
ഗവ്വശിക്കുമോക്കുകാശുശവ്വശീലചാതുരി.
ഗാനകേളിചെയ്യുടൻ മൃദാനഘേ! വരസ്സനി!
മീനകേതനാരിതുഷ്ടിമേനകേ! വരുത്തു! നീ
രംഭയേയിളിക്ക! നാകശംഭളീകുലോത്തമേ!
ഡംഭമേറുശംഭുമുമ്പിലന്യകെൻതിലോത്തമേ!
(പാവ്വതീപരമേശ്വരന്മാരേ തൊഴുതുകൊണ്ട്)

വേകട: പഞ്ചൊടി.

വന്ദിക്കുന്നൊങ്ങളംപുരാരേ! നന്ദിക്കുകെങ്ങളിലഖിലം-
[ക്കുംനേരെ
മന്ദിക്കാതെന്നുമെയ്ക്കഴൽത്താരേ.
തോന്നിക്കുകിങ്കിതുതാൻഗതിതീരേ.
കുന്നിന്നനന്ദനാനന്ദനചന്ദന! ദൈന്യപ്പുഴ-
തന്നിൽ തുഴനിന്നിക്കഴൽതന്നിൽതൊഴൽ =വന്ദി=
ഇന്നിക്കാണുംജീവലോകെ വെവ്വേറേ
മിന്നിക്കളിക്കും ചിദാനന്ദാകാരേ!
സുന്ദരി! തേൻചൊരിയുന്നൊരുപുഞ്ചിരി-
ധന്യേ!ഗിരികന്യേ! ഹരിമാന്യേ! ചൊരികൊന്നിത്തി
രി. =വന്ദി=

പാവ്വതി:- പ്രദോഷസമയം കഴിഞ്ഞില്ലേ? ഇവരും അ
ല്പം തളർന്നുവല്ലോ.

പരമേശ്വരൻ:- എന്നാൽ ഇനി മതിയാക്കട്ടെ. അല്ലേ?
(ദേവന്മാരെ നോക്കിക്കൊണ്ട്)

നിങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തിയിൽ നാം വളരെ സന്തോഷി

ച്ചിരിക്കുന്നു. അടുത്തു കാണാം. എല്ലാവക്കും ഇനി പോകുന്നതിനു വിരോധമില്ല.

(ദേവന്മാർ നമസ്കരിക്കുമ്പോഴം) നിങ്ങൾക്കു മംഗളം ഭവിക്കട്ടേ!! എന്നാൽ അങ്ങിനേയാട്ടേ!!

പാവ്വതി:- (അങ്ങിനേതന്നേയെന്ന് മുഖംകൊണ്ട് നടിക്കുന്നു.)

(ദേവന്മാർ പോയപ്പോഴം)

പാവ്വ:- പ്രാണനാഥ!

(എന്തുകുവാനഴകിറാട്ടം=മട്ട്)

അംശുമതീപീഡയേ നിസ്സംശയമിനി
പ്രാംശുകിത്തേ! തീത്തിടാഞ്ഞാലംശമിങ്ങതാൻ
പേരണമെന്നീഹൃദയേ തേരണമയേ
തീരണമവർക്കു കൊതിചേരണംപതി
ആയതിനുചെയ്ക കനിവായപോലെ; നീ
മായികൻനീയല്ലിലോകനായക! ചൊൽക!?

പരമേ:- (ചൊല്ലായ്തവം ചകിതമാമ്മിഴി=മട്ട്)

പൂന്തേൻവാണി! പ്രണയിനി! ഹേശവ്വാണി!
കാന്തേ! ക്ഷോണീധരസുതേ! കേഴംകല്പ്പാണി! =പൂ=
പന്തോടൊക്കുംപുത്രസ്തനി! തവവാക്ക
സന്തോഷിക്കുംതരമതിൽ താനെനിക്കും =പൂ=
ശാന്ത്യാദീപ്തൻശിശു മമ പരിതപ്തൻ
ചിന്താപ്രാപ്തൻ തവഗിരാ ധമ്മഗുപ്തൻ =പൂ=

ബാലേ! കേളീമൊഴിയെമറന്നാഠം വേളീ
ചാലേ മേളിച്ചിട്ടുമിവർ മിളൽകേളി =പൂ=
മതിയോ!? (മന്ത്രി പരിഭ്രമത്തോടും) ആരാണവിടെ
ദ്രമിളൻ പോയ്കളഞ്ഞുവോ?

ദ്രമിളൻ:— (ബലാപ്പെട്ട പ്രവേശിച്ചിട്ട്) സ്വാമിൻ! അടി
യൻ ഇവിടെ യിടകൊണ്ടു.

പര:- ദ്രമിള! മകളേനീയല്ലാമ്മഹപ്പുന്നനൽകെ,-
ന്നമലതരമതേ! ഞാൻ, നിന്നൊടോതുന്നെടോകേഠം.
ശമലരഹിതനാമജ്ഞാന്ത,നെൻഭക്തനണ്ട-
ക്ഷമയി,ലവനിലേക്കു! ക്ഷേമ,മക്ഷാമമെല്ലാം.
അവൻ നമ്മുടെ സത്യരഥരാജാവിന്റെ മകനാണ്.
വിദർഭരാജ്യം അവന്നു കിട്ടേണ്ടതാണ്. ശത്രു സാല്വനാണ്.

പാവ്വ:- മറന്നാഠം വേളി കഴിയണം മറവുള്ള വിവരങ്ങ
ളെല്ലാം അംശുമതി പറയും അവളെ ചെന്നു വേഗം
സമാശ്വസിപ്പിക്കു! അവൾ വളരെ വ്യസനിച്ചു
കൊണ്ടാണിരിക്കുന്നത്.

പര:- എന്നാൽ വേഗം പോയി അവളെ ആശ്വസിപ്പി
ക്കണം.

ദ്രമി:- കല്പനപോലെ. (എന്നു പോയി)

—തിരശ്ശീല താഴുന്നു.—

മൂന്നാം അങ്കം കഴിഞ്ഞു.

മൂന്നാം അങ്കം.

(അനന്തരം അംശുമതി ഇരുന്ന തലക്കു കൈവെച്ചുകൊണ്ട് പ്രവേശിക്കുന്നു.)

അംശുമതി:- കൈലാസത്തിൽനിന്നും അച്ഛൻ പ്രദോഷോത്തോത്സവം കഴിഞ്ഞാൽ അന്നന്നു ഇവിടെ വരാറാണല്ലോ സാധാരണ പതിവ്. എന്നാൽ ഇന്നിതു രാത്രിയായിട്ടും എത്തിക്കാണുന്നില്ലല്ലോ. ഇനി എപ്പോഴാണ് വരുന്നത്. വന്നാൽതന്നെ സമ്മതിക്കും എന്നെങ്ങിനെ വിശ്വസിക്കും. ഞാൻ അദ്ദേഹത്തോടു നാളേക്കു നിശ്ചയവും കഴിച്ചുപോയല്ലോ.

ആനന്ദഭൈരവി=തിപട. (അംഗജബാണമാൽ=മട്ട്)

1 എന്തുഞാ,നിനിചെയ്യേണ്ടു ചിന്തകൾപലതുംകൊണ്ടു
അന്തരംഗത്തിങ്കൽവീണ്ടുമെന്തൊരുനോവുനോക്കേണ്ടു.
നിശ്ചിതദിനമടുത്തു അച്ഛ,നെന്തണഞ്ഞീടാത്തു
ഇച്ചരിതങ്ങളിൽപേത്തുമിച്ഛവെച്ചംഗംവിയത്തു
താതനോടിക്രയോതി പ്രീതനായിങ്ങനുമതി
ചെയ്തിടിലിങ്ങതുമതി നാഥനെന്നിലുണ്ടുകൊതി
എൻകണവൻമുഖംപാണികൊങ്കയിലണച്ചു വാണീ,—
സങ്കടമെന്നുശ്വാണി! ഞാൻകളഞ്ഞീടും കല്യാണി!
വൻകരീന്ദ്രമുഖതായേ! കിങ്കരിയാമെന്നിൽതായേ!
പങ്കരീണകുപമായേ! ശങ്കരീ! സർവ്വദാ,മേയേ!

(എന്നു തൊഴുതുംകൊണ്ട് ധ്യാനിച്ചിട്ട്) എന്റെ മനസ്സ് അദ്ദേഹത്തിലല്ലാതെ മറ്റൊന്നിലും ചെല്ലുന്നേയില്ല. മഹാപുരുഷലക്ഷണം പരിപൂർണ്ണമായി വിളങ്ങുന്ന ആ പൊന്നുതിരുമേനിയുടെ സർവ്വാംഗ സൌന്ദര്യവും, ബുദ്ധിയുടെ ഗാംഭീര്യവും, വാക്കിന്റെ മാധുര്യവും മറ്റും വിചാരിച്ചുകൂട്ടുന്നില്ല.

മത്തൻദന്തിമയങ്ങിടുന്ന നടയും,
വൃത്താന്തകപ്രൌഢിയും,
സ്രോതസ്സന്തനൊടുത്തിടും ചടുലമാം-
നേത്രാഞ്ചലക്രീഡയും,
മുത്തുംതോല്പൊരുപുഞ്ചിരിപ്രഭയുമെൻ-
ചിത്തംവൃതനോമനൻ-
പ്രത്യംഗംവിലസും വിലാസവുമഹോ!
കത്തുന്നിതോതെന്മനം.

(എന്നു മൂർച്ഛിച്ചുവീണു കിടക്കുന്നു)

പദ്മിനി:- (പ്രവേശിച്ചു) സഖി! സഖി! (എന്നുറക്കെ വിളിക്കുമ്പോഴും)

അംശു:- (മെല്ലെ എഴുന്നീറ്റ്) എന്തിനാണെന്നെ ഉപദ്രവിക്കുന്നത്?

പദ്മി:- ഭവതിക്കെന്താണിത്ര ക്ഷീണം. ദേഹം വല്ലാതെ തപിക്കുന്നുവല്ലോ. ശീതോപചാരം ഇത്രയൊക്കെ ചെയ്തിട്ടും ഈ ചൂട് മാറിയില്ലല്ലോ. എന്തൊരു ക്ഷീണമാണിത്?

അംശു:- എന്താണ് ഞാൻ ഭവതിയോട് വീണ്ടും പറയേണ്ടത്!!?

ഹംസയാനി=മുറിയടന്ത. (സരസീരുഹാംബരീനിനോ=മട്ട്.)

തരുണാരുണശോണപ്രാണപ്രിയ
കാരണമോത്തിക്കീണമെനിക്കുനിന്നാണു.
തരുണീധൃതിതന്നുകൊടിയും കൺകൊടിയും,
ഹിരണ്യകവാടശ്രീതടവും വൃത്തടവും,
സരസസുധാമദമൊഴിയുംതൻമൊഴിയും,
സ്മരിച്ചാൽസ്ഖീപായുംഗർവ്വഴിയേതൻവഴിയേ =ത=
വരനേവർക്കും മടിംതിളക്കുന്നതി,ളക്കും
പരനേവ,നിത്രസുന്ദര,നോക്കിന്നാരനോ.
സ്മരനേവെന്നുമിന്നു,ന്നവനേയെന്നു,വനേ
ഹരനേകട്ടെനിക്കുകൈവരണേ തൻവരണേ =ത=

ചന്ദ്രി:- അതി സുന്ദരൻതന്നെയാണ്. ഞാൻ ഒരിക്കൽ കണ്ടു എന്നേയുള്ളൂ!!

അംശു:- നേത്രസാഫല്യം വരേണമെങ്കിൽ ഇദ്ദേഹത്തെ ഒന്നു കാണേണ്ടതാണ്

ശുഭശീലേ! വൻപോലും
സുന്ദരനില്ലിത്തരത്തിലേവൻ,പോലും,
ഇവന്നുടെ നേരംപോക്കും —
കളിയും ഞാനെന്നുകണ്ടു നേരംപോക്കും!

(എന്നു മൂർച്ഛിച്ചുവീഴുമ്പോഠം)

പത്മി:- (പിടിച്ചിട്ട്) വിഷാദിക്കാതിരിക്കൂ!

കാമാശി=രൂപകം. (മിടിലോനന്ദ ചലിയാ=മട്ട്.)

വെറുതെവ്യഥയരുതെ ബത!ശുഭചരിതെ!
വരുമേപ്രിയാപ്പി ഭീരുവൃത്തിപോരുമിത,ാത്തി
ഇതുതാതൻവന്നുമോദമാന്നുബോധിക്കിൽതീന്നു

=വെറുതെ=

യുവതി! നിനക്കുദോവനയുംഭവനമായ്നില്ലു-
മിവനേയണയുംമേവമോക്കു! വാക്കിതുപാക്കു!

=വെറുതെ=

ഈ തളിർമെത്തയിങ്കൽ ഇവിടെ സുഖമായിക്കിടക്കൂ! പരിഭ്രമിക്കേണ്ട അച്ഛൻ വന്നുവോ എന്നറിഞ്ഞിട്ട് ഞാൻ വരട്ടേ! (എന്നു പത്മിനി പോയപ്പോഠം)

അംശു:- എനിക്ക് കിടന്നാൽ കിടപ്പും, ഇരുന്നാൽ ഇരിപ്പും ഒന്നും ഉറക്കുന്നില്ല. വെണ്ണിലാവുപൊഴിയുന്ന ചന്ദ്രമണ്ഡലത്തേ പോലെ മന്ദസ്മിതാംശു തൂകുന്ന ആ മുഖത്തെ ഒന്നു കാണാതെ എങ്ങിനെ എന്റെ സന്താപം തീരും? ഈ മനോവികാരം സഹിച്ചുകൂട്ടുന്നില്ല. എന്റെ വിസ്തിത്തം ആരോടു പറയും!!

ക്ഷീണിച്ചുനേരം കനിവേ ഭവാനി—
കാണിച്ചുനേരത്തവനെ,ൻസമീപം
വാണിച്ചയാ മൈതഴകുമ്പൊഴയ്യോ!!
നാണിച്ചു ചുംബിച്ചതുമില്ല,ഹാ!! ഞാൻ.

(എന്നു ദീർഘനിശ്വാസത്തോടും) ഭവാൻ എന്തിനാണെന്നെ ഇങ്ങിനെ വ്യസനിപ്പിക്കുന്നത്!!?

ഹിതഭാവാരങ്ങ! മല്ലേ-

ഹ്യം, നിന്നധരം, സ്മരാത്തിവാരണമല്ലേ!!?

ഗതിജിതവാരണ! മല്ലേ-

ഷുവൊടെതിരായ്ക്കാട്ടിനില്ക്ക!! വാ! രണമല്ലേ!!

ഭൂലോകത്തിലിരിക്കുന്ന അദ്ദേഹം എങ്ങിനേയാണിങ്ങു വരുന്നത്!!? ശങ്കരീ! ജഗദീശ്വരി!

ഗരുഡധ്വനി=മുറിയടന്ത. (ഇസതനധനകി=മട്ട്.)

ശങ്കരരമണി! നിൻകൃപകാണി

കാണിക്കുക! പണിയെന്തിതിൽറാണി! =ശങ്ക=

ജ്ഞാനിജ്ഞേയേ! നതസുരജനനി

താനിതിഭുവനമതിനുടെജനനീ. =ശങ്ക=

തായേവരമയി! മയിഗ്രഹതായേ!

നീയേഗതിമമ ശിവ കമനീയേ! =ശങ്ക=

(എന്നു ധ്യാനിച്ചിളകാതിരിക്കുമ്പോഴും)

പത്മി:- (പ്രവേശിച്ച്) സഖി! സഖി! (എന്നു ദേഹം പിടിച്ചിളക്കി വിളിക്കുമ്പോഴും)

അംശു:- (പരിഭ്രമത്തോടും) എന്താണെന്താണ്!!?

പത്മി:- കന്നടരാഗം=ചെമ്പട (അമലകമലവദനെ!=മട്ട്)

അലമലമഴലകലേ കളകെ-

ന്നലസാക്ഷീമൂടിമാലേ!

പരിചിൽ ജനകനണഞ്ഞുപറഞ്ഞു
പരിണയവിധി, ശിവ,നരുളിയവഴിതവ =അല=
നരപതിസുതവരണം വേണം നാളയതിനുപോണം
നാരിശിരോമണിചേരുമിവൻ, ഫണി-
വീരവിഭ്രഷണകേരജനാഗ്രണി =അല=
പുലരുവതിനുമുന്നേതന്നേ പോണമതിനുധന്യേ!
അലിവിൽനിമന്ത്രിതപലപലജനഗത—
മലമിഹകാങ്കിത! നിലയമതിൽബത!! =അല=

അതിന്ന ഞ്ചേണ്ടപ്പെട്ട ഒരുക്കങ്ങളൊക്കെയും ചട്ട മാക്കേണ്ടതിന്നുവേണ്ടി ഒരോ ലിക്കിൽ പോയി കഴ ഞ്ഞിപ്പോയതുകൊണ്ടാണ് ഭവതിയുടെ അച്ഛൻ ഇ ന്നലേ ഇവിടെ എത്താഞ്ഞത്. ഭവതിയുടെ ഭർത്താവു ദിവ്യപുരുഷനാണത്രേ!! ഇത്ര യോഗ്യൻ ഒരു കല ത്തും ഇല്ലപോലും. ഭവതി പറഞ്ഞത് നേരു തന്നേ!! (തഴുകിക്കൊണ്ട്) മഹാ ഭാഗ്യംതന്നെ. സം ശയമില്ല സൌഭാഗ്യമായിരിപ്പിൻ!!

അംഗ്ര:- അദ്ദേഹത്തിന്ന് മംഗളപത്രം അയച്ചുവോ?
പത്നി:- ഓ! ഹോ!! നേരത്തേതന്നെ അയച്ചുകഴിഞ്ഞു.
അംഗ്ര:- ശ്രീ പാർവ്വതിയുടെ കടാക്ഷംതന്നേ.
നാട്ട=ആദി. (സരസ്വതി! ഹേ! പാലയമാം=മട്ട്.)
തൊഴുന്നതായേ! നിന്നടിയേതുഹിനാലയതനയേ!
താപത്രയനാശിനി!മായേ!താർശരരിപുജായേ!=തൊ=
പിഴപൊറുത്തുകരുണചേർത്തിടെന്നിൽനീയഴലറുത്തു
[ജനനീ! =തൊ=

വരനൊടൊത്തു സുഖമൊടോത്തിരിപ്പതി—
നരുംവരത്തെ ഭവതി. =തൊ=

പത്മി:- എന്താണാലോചന! പുറപ്പെടേണ്ടതിന്നു വേണ്ടപ്പെട്ട വട്ടങ്ങളൊക്കേയും ഒരുക്കുവാർ നോക്കുക. ധർമ്മപുത്രൻ ഭവതിയുടെ വിരഹംകൊണ്ടു നന്നെ വ്യസനിക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കും പോക. (എന്നു പോയി.)

(അനന്തരം ശുചിവ്രതൻ പ്രവേശിച്ചിരുന്നുകൊണ്ട്")

(ചിന്താനാസ്തി കിലാതഷാം=മട്ട്".)

ശംഭോ! പാലയമാംസ്വാമിൻ! ശംഭോ!മോഹിതമാം.
ജാംഭമോഥിമുഖപരിണതചരിത!
ജൃംഭമാണകരുണാരസഭരിത! =ശംഭോ!=
കാത്തികേയജനക,ജിനചേല!
പ്രാർത്ഥിതാർത്ഥകലനാധികലോല! =ശംഭോ!=
ഗൌരീവദനശശാങ്കചകോര!
ദൂരീകരുമമ താപമഘോര! =ശംഭോ!=
ധ്യാനയോഗവിധിഭിർഗ്ഗമനീയ!
മാനനീയ! ജഗതാംകമനീയ! =ശംഭോ!=

സകലധ്യാനം ഉറപ്പിക്കുകതന്നെ — എന്നാൽ പിന്നെ അതു നിഷ്ഫലമായി പരിണമിക്കും. അതു കൊണ്ട് ആയതു ചിഴക്കാതേ പ്രവൃത്തിക്കുകതന്നേ! (ഒന്നെഴുന്നീറ്റിട്ട്") ബലേ! ഭേഷ്"! നല്ല തരമായിപ്പോയി! അതു സാധിച്ചുവെങ്കിൽ ജയിച്ചുപോയി! ശ്രീ പരമേശ്വരൻ സാധിപ്പിക്കട്ടേ! അവളോട്"

ചോദിച്ചു ശരിയായി ധ്യാനിക്കാമല്ലോ. ആ വിവരം മുഴുവനും മനസ്സിലായില്ല. തല്ക്കാലം സന്ധ്യാവന്ദനം മുതലായ കൃത്യാന്തരബാഹുല്യത്താൽ എല്ലാം ചോദിച്ചറിവാൻ സാധിച്ചില്ല. അമ്മയോട് ഈ വിവരം പറയുന്നതിനേരം പുരാണപാരായണകാലമാകയാൽ മനസ്സുവെപ്പാൻ കഴിഞ്ഞതുമില്ല. ഇന്നലേ പിന്നേ പ്രദോഷോപവാസവുമായിരുന്നുവല്ലോ?! ഇയാൾ ഏവിടെ?

ധർമ്മഗുപ്തൻ:- (പ്രവേശിച്ചു ചുറ്റിനടന്നുകൊണ്ട്)

ഖണ്ഡകം

പൂന്തേന്മൊഴി! പ്രകൃതിശാന്തേ! മമാംശുമതി!
കാന്തേ! സ്മിതപ്രസ്തുതിതാന്തേന്ദുകേളിസുമതി!
പങ്കേരുഹാക്ഷി!! വരമങ്കേ! പൃഥൂച്ചതര—
കൊങ്കേ! നമുക്കധരമങ്കേവസിച്ചുനകരാ—
നാരോമലേ! വരിക! മാറോട്ടമാറണക!
മാരോത്സവേനസുഖസാരോദയത്തെയരുംക!
കല്ലോലചില്ലി! തവപല്ലോമറപ്പുശിവ!
ചൊല്ലോമറപ്പു,നിവനല്ലോമലേ!യുടനെവാ!!

(ദീർഘനിശ്വാസത്തോടും ഇരുന്നിട്ട്)

കാമോദരി=മുറിയടന്ത. (എന്തുഞാനനിചെയ്യേണ്ടു=മട്ട്.)

പാരാതെന്തുഞാൻചെയ്‌വൂ! തേ.
പൊന്മലയുമുലയും മുലയും. =പാരാ=

പാരിന്നാത്തിയെത്തെണ്ടുംനാരീ! നിന്നുടെചുണ്ടും
ശൈരീഷസുമംമണ്ടും ശാരീരാഭയുംവീണ്ടും =പാരാ=
ഇന്നുമോരുവമുല്ല, ശ്വാന്നുമോകചം, നല്ല—
ചന്നുമോക്കുകിലെല്ലാമെന്നാമോനേമല്ല! =പാരാ=
ബന്ധുരരുചിരുരിചീന്നുമംഗമഞ്ജരി
ബന്ധുകാധരീവരീകെന്നുതാമസംനാരി! =പാരാ=
ആരോമൽമൃഗമിഴി! നേരോനിന്നുടെമൊഴി?
ആരോടിവ്യുഥാവഴിവീരോടോതിടുംതോഴി?=പാരാ=

ഇതൊക്കേയും എന്നെ പരീക്ഷിപ്പാൻ പരമേശ്വരൻ കാട്ടിയ മായയോ എന്തോ? (തിരിഞ്ഞുനോക്കീട്ട്) ഓ! ഹോ! ഞാൻ ഭോനേയും തിരഞ്ഞാണ് നടക്കുന്നത്.

ശുചിവ്രതൻ:- ഞാനും അങ്ങിനേതന്നെയാണ്. എന്താ ഒരു പരിഭ്രമം!? ആകപ്പാടെ രസമായിരിക്കുന്നു. നാം ദൂരെ കണ്ട സ്ത്രീകളിൽവെച്ചു സുന്ദരിയായ ഒരുത്തിയല്ലേ?

ധർമ്മ:- അതെ.

ശുചി:- പേരെന്താണ്?

ധർമ്മ:- "അംശുമതി" എന്നാണ്.

ശുചി:- യഥാർത്ഥമാണ്. അപ്സരസ്ത്രീയല്ലേ?

ധർമ്മ:- അല്ല ഗന്ധർവ്വകന്യകയാണ്.

പദം:- മുഖാരി=രൂപകം. (ഭീമജേ! എങ്ങനീ=മട്ട്)

ഈവധുകേവലം മമജീവിതം മതം
ഇവർംക്കുതുല്യഇവർംതാനല്ലാതേവളുമില്ല
ശോണമണിശ്രോണിയാണിപ്രാണരൂപിണി =ഈ=
വൈണികസ്ത്രീയാണിഭ്രാതൃനാണിക്കുംസുഗാത്രീ
ഇക്ഷമാരിക്കൊക്കുംനാരിയോക്കിലിന്നാരി =ഈ=

ശ്രുചി:- (ധർമ്മഗുപ്തന്റെ മാറത്ത് പതുക്കെ അടിച്ചുകൊണ്ട്) ഭവാൻ ജയിച്ചുപോയി!!

ധർമ്മ:- എടോ! എന്റെ ജയം നാളെ കഴിഞ്ഞാൽ പറയാം.

ശ്രുചി:- എന്താണെടോ! പരിഭ്രമം!! പരമശിവന്റെ അരുളപ്പാട് പൊളിയാസ്സാമോ? അംശുമതിയിൽ ചെല്ലുന്ന മനസ്സിനെ പരമേശ്വരചരണാരവിന്ദത്തിൽ നിർത്തുക!!

ശ്യാമന=രൂപകം.

ശുഭമേതേ സ്വാന്തേചിന്തയാതെശിവപദനിനവുകുറയ-
[രുതേ!
ഗിരിശകരുണകൊണ്ടു കാണാസ്സന്നശോണാ—
ധരിയിവളറിക, തവരമണി. =ശുഭ=
തരുണിസകലം താപജാലം
തരുമിതരുലം സ്മരണമൂലം.
വരദ ചരണംവിരവേണം സ്മരണം ശരണം സഗുണം.
തരുംവാംപരൻപുരാൻ പുരഹരനഗവരമകടംവരൻ
=ശുഭ=

ധമ്മ:- ഭവാൻ പറയുന്നതുപോലെ തന്നേയാണ് ചെയ്യേണ്ടത്. എന്നാൽ എന്റെ മനസ്സ് ഈ കുമാരിയിൽ നിന്നും പിരിയുന്നില്ല. എന്തുകാട്ടും!!

ശുചി:- ഓ! ഹോ!! ഇതു കറെ കലശലായല്ലോ!! അതി സുന്ദരിയാണെന്നതോന്നുന്നു. ആരുടെമകളാണിവൾ?

ധമ്മ:-

ഇത്തനപീതാൻ ദ്രമിളഹൃദയാനന്ദിനീ, നന്ദിനീ,തൻ—
വക്ത്രാംനൽകുംവ്യഥയെ നളിനാഹമ്മതിക്കുംമതിക്കും.
സ്തോത്രംതന്നോട്ടരസിവിലസിച്ചാട്ടമച്ചാട്ടമാഭ്യം-
നേത്രംകണ്ടാൽത്രപയൊട്ടമനം മാൻപിടയ്ക്കുംപിടക്കും

അതുകൊണ്ട്

പദം. കരഹരപ്രിയ=രൂപകം. (രാമനീസമാനമേ=മട്ട്.)
ഇയമതിമുഖിസഖീമതി-
ഇതിനാധിക്കുമതി =ഇയമതി=

ശുചി:- ഏയ്, തെറ്റി!പ്പോയി!! സ്വസ്വഭാവം ഇവിടംമുല മാണുണ്ടാവാൻപോകുന്നത്.

ധമ്മ: കാമബാണംകൊണ്ടുനാണംകാണുന്നീലമേകണ-
[മെന്നാലുമേ =ഇയമതി=

പദം. തരുണിവിരഹത്തിങ്കൽമോഹാ—
ലുരുകുന്നഹാ പെരുകുന്നീ,ഹ!! =ഇയമതി=

ശുചി:- (ആത്മഗതം) ഒരിക്കൽ കണ്ടപ്പോഴേതന്നെ ഇത്ര പരിഭ്രമമുണ്ടായാൽ ഇനി ഇവളുടെ സംഭോഗസംഭാവനയിൽ ഇയാൾക്കു സംഭവിക്കാവുന്ന സംഭ്രമം എ

ന്തായിരിക്കണം. ഇവളുടെ ദാസനായ്തീരുമോ? എ
ന്തോ. (പ്രകാശം) ഇപ്പോഴേ ഇത്ര പരിഭ്രമമുണ്ടാ
യാൽ ഇനി എത്ര പരിഭ്രമിക്കണം!! ഇപ്പോഴൊന്നു
കണ്ടതല്ലേയുള്ളൂ. ഷാപ്പ് കാണുമ്പോൾതന്നെ മത്തു
തലക്കു കയറിയല്ലോ!! ഇനി മദ്യം കുടിച്ചാലുള്ള
ഫലം എന്തായിരിക്കും!!? കഷ്ടം ഞാനോ പറഞ്ഞി
ല്ലേ!! "താളോ ചൊറിയുമെന്ന്"

കാമോദരി=ചെമ്പട.

വണ്ടാർകുഴലിമാരേകണ്ടാൽ ധീരതതീരേ
മണ്ടാതിരിക്കുമോ ദൂരേ.
വേണ്ടാനമുക്കിവൃത്തി തെണ്ടായ്കെന്നീമൂക്കി—
തീണ്ടാത്തദോഷപാംകുതികൊണ്ടാണീവ്യഥാശങ്കതി. =വ=
തൊണ്ടിപ്പഴത്തേവെല്ലുംചുണ്ടും, വിലസുംപല്ലും,
നീണ്ടീടുംചില്ലിവില്ലുംപൂണ്ടു ലോകത്തെക്കൊല്ലും. =വ=
തനുഞ്ചെരിഞ്ഞിടുംനോക്കും തേൻചൊരിഞ്ഞീടുംവാക്കും
പഞ്ചാരപോൽ മത്തുക്കുംപുഞ്ചിരിയുമായ് നില്ലും. =വ=
മൂത്രപുരീഷമൂരുംപാത്രമായെന്നുംനാറും
ഗാത്രംഭ്രമിച്ചുചേരുംധൂർത്തർക്കു ജേലായ്തീരും =വ=

ധർമ്മ:- ഭവാൻ പറയുന്നതു തന്നെയാണ് പരമാർത്ഥം. ഇവളേ കണ്ടതിൽപിന്നേ ഞാൻ വലിയ തകരാറിൽ പെട്ടുപോയി!! ഇത്ര സുന്ദരിയായിട്ടു വേറെ ഒരു സ്ത്രീയും ഇല്ല.

ധൃതാതങ്കം തങ്കംതൊഴുമിളയൊരി—
ക്കോമളതനു—
ദ്ധൃതി,ക്കയ്യോ!! കയ്യോ!! കനകനളിനീ—
നാളമതുതാൻ,
സ്മിതംതന്നേ തന്നു,വരിലുമുരുശൈ—
ത്യം പകരുമി—
സ്സതിക്കാ,ണ്മംകാണ്മംതരുണിയുമശേ-
ഷം വശഗരാം.

ശ്രുചി:- അതു ശരിതന്നെ ഛേ! ശരിതന്നെ. ത്രൈലോക്യ സുന്ദരിയും തന്നെ. ഞാൻ സമ്മതിച്ചു! അവഥം ഭവാനെ വരിപ്പാനും നിശ്ചയിച്ചു!! പിന്നെ എന്തിനാണിങ്ങിനെ വല്ലാതെ പരിഭ്രമിച്ചു പിറുപിറുക്കുന്നതും.

ധമ്മ:- കേൾക്കൂ! പരിഹസിക്കാതെ കേൾക്കൂ! ഇതൊരു പരീക്ഷാർത്ഥം പരമേശ്വരൻ കാട്ടിയ മായയോ എന്ന സംശയമാണെന്നെ ഇങ്ങിനെ അലട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്.

ശ്രുചി:- ആശ്ചര്യം വട്ടം! തരക്കേടില്ല!! ആലോചനക്കും ശക്തി ക്രൂടിക്രൂടിവരുന്നുണ്ട് മുമ്പേകാകിയായി പുഷ്പംപറിപ്പാൻ കാട്ടിൽ ചെന്നപ്പോഥം രാക്ഷസഭടന്മാർ വന്നു കൊല്ലാനായി ഭാവിച്ചസമയം ഭവാനെ രക്ഷിച്ചതും പരീക്ഷാർത്ഥംതന്നേയല്ലേ? മിണ്ടാതിരിക്കൂ.

ബലഹരി=ആദി. (ബാലൈമാനിനി=മട്ട്.)

ചിന്തയെന്തിനുതേനനു ശാന്തമതേ!വെറുതേ.
സിന്ധുരകാന്താഗതേ! ചെന്താർശരാകൃതേ!തവവൃദന്തേ
=ചിന്ത=

ആളിമാരോടുംക്രുടി കേളിയോടൊത്തുക്രുടി
വേളികഴിപ്പാനോടിനാളീകമിഴിയിങ്ങെത്തുംതേടി.
ഇന്ദുചൂഡൻകനിഞ്ഞുനിന്നിലെന്നതറിഞ്ഞു
എന്നിൽമോദംനിറഞ്ഞു വന്നിങ്ങണഞ്ഞീടുന്നകവി-
[ഞ്ഞു. =ചിന്ത=

(പരിഭ്രമിച്ചിട്ട്) ആരാണൊരു ദിവ്യപുരുഷൻ ആ കാശത്തിൽനിന്നിറങ്ങിവരുന്നത്?

(ഒരു ഗന്ധർവ്വൻ പ്രവേശിച്ചിട്ട്)

(നമസ്കരിക്കുന്ന ധർമ്മഗുപ്തശുചിവ്രതന്മാരോട്)

നിങ്ങൾക്ക് മംഗളം ഭവിക്കട്ടെ!! — വിദർഭരാജകുമാരൻ ധർമ്മഗുപ്തനു കൊടുപ്പാൻവേണ്ടി ഗന്ധർവ്വരാജൻ ദ്രുമിളന്റെ ഒരു പത്രികയുംകൊണ്ട് വന്നവനാണ് ഞാൻ.

ധർമ്മ:- അടിയൻതന്നേയാണ്, "ധർമ്മഗുപ്തൻ."

ഗന്ധർവ്വൻ:- (പത്രിക കൊടുക്കുന്നു)

ധർമ്മ:- (പൊളിച്ചു വായിച്ചിട്ട്) കല്പനപോലെയൊക്കെയും നടന്നുകൊള്ളാമെന്ന് അവിടേ ചെന്നറിയിപ്പാൻ അപേക്ഷിക്കുന്നു.

ഗന്ധ:- അങ്ങിനേതന്നേ. എന്നാൽ ഞാൻ പോകുന്നു (എന്നു പോയി.)

ശുചി:- എന്താഹോ! സന്ദേഹം തീർന്നുവോ? ഒന്നു വായിക്കൂ!!

ധർമ്മ:- (വായിക്കുന്നു)

ഗന്ധർവ്വവംശപതിയാം ദ്രുമിളന്റെകത്താ-
ണെൻ ധർമ്മഗുപ്ത,നറിയേണ്ടതിനുള്ളവാത്ത;
നോം,തങ്ങളിൽ പരിചയത്തിനുഹേതുപിന്നേ
ചെന്താർശരാരിയുടെ ശാസനമൊന്നുതന്നേ.
എൻപുത്രിയോടിതിനുമുമ്പൊരുനാളിൽ നീളേ—
വന്നു,റുചൊന്നൊരടവീതടിയിങ്കൽ, നാളേ,
സന്ധ്യാപ്തിചെയ്തി,വളെവേർക്കസുഖേന,കേളീ—
യെൻപ്രാർത്ഥനംസഫലമാക്കി,തുടൈവകേളീ.
ഇഷ്ടൻ ശുചിവ്രതമഹീസുരനും, ഭവാനും—
പെട്ടെന്നിറങ്ങുവതിനും, ദൃതമെത്തുവാനും,
ഒട്ടുംമടിക്കരുതി,തിന്നിനിയിങ്ങുവേണ്ടും—
വട്ടംസമസ്തവുമൊരുക്കി ധരിക്കവീണ്ടും
എന്നാലിനി താമസിയാതെചൊല്ലാം,
വന്നാലിതിൻശേഷവുമുള്ളതെല്ലാം.
എന്നേ,ാത്തെഴുത്തിന്നു ചുരുക്കിടുന്നേ-
നൊന്നൊത്തുതീർക്കുംഹര,നാർത്തിതന്നേ.

ശുചി:- (ഒന്നു തുള്ളീട്ട്) ഹാ! എങ്ങിനേ? സംശയം തീർന്നുവോ? ഇതു ചതുർവ്വാക്യമാണ്. ഇതിൽ തീരാത്ത

സംശയം യാതൊന്നുമില്ല. ഇനി നമുക്ക് പരമാനന്ദംതന്നേ!! വരൂ! ഈ വിവരം അമ്മയെ അറിയിക്കട്ടേ!! വരൂ! പോക. പരമേശപരഭക്തോലങ്കാരമായ ശ്രമിളനെ കണ്ടു ജന്മസാഫല്യം വരുത്താമല്ലോ നമ്മുടെ ഭാഗ്യംതന്നേ!! വരൂ! (എന്നു പോയി.)

—മൂന്നാം അങ്കം കഴിഞ്ഞു.—

നാലാം അങ്കം.

(അനന്തരം ശ്രമിളനും ഭാര്യയും പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ശ്രമിളൻ:- പ്രിയേ! ഇപ്പോഴത്തെ എന്റെ മനസ്സിന്നൊരാശ്ചര്യം വരുന്നത്.

ശ്രുതമുഖാരി=ആദി. (ദമസോദരിയുടെ=മട്ട്.)

പ്രിയനന്ദിനിയുടെപരിണയമോഷംകൊണ്ടേറെ-

[ത്തോഷം

പ്രേയസി! പൊങ്ങീടുന്നി,തൊ,രുങ്ങീടാതെൻ ചഞ്ചലാംഗി!

നമ്മുടെപുത്രിനിമ്മലമൂത്തിതന്നേനികീർത്തി—

ക്കിമ്മനജാപ്പിനന്മവരുത്തിത്തീർത്തിരുനതഗാത്രീ!

തങ്ക,മതാണീ,തിങ്കഠംമുഖൻ,മണിതാനിത്തേൻവാണി,

ശങ്കരനാണീവൻ കുളിരേകുംസംഘടനക്കാണി

ഇത്തീയതി,വരെഭർത്തൃവിചാരേപാത്തോരെൻനേരേ

നേത്രത്താരേചേത്പുരാരേ! കാത്തീടെ,ൻസുതരേ.

ഫാവൂ! ഇനിയൊന്നു നീണ്ടുനീന്നിരിക്കാം.

പാരംതളർന്നപുരുഷൻതലയിൽ ചുമന്ന—
ഭാരം തടിച്ചവൃഷപൃഷ്ഠമണച്ചനേരം.
ചേരുംസുഖം സുതയെ,യിസ്സുകൃതിക്കനൽകി—
സൈരംസരോജമുഖി! കാങ്ക്ഷണയുന്നിതാ! ഞാൻ.

ഭായ്:- കന്യകയേ ഒരു യോഗ്യനിൽ സമർപ്പിക്കുന്നതുവരേ പിതൃക്കളുടെ പരിവേദന ആരോടു പറയും? അതു കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നേത്തേ സൌഖ്യവും അങ്ങിനേ തന്നെയാണ്. അതുകൊണ്ടാണിപ്പോൾ:—

(ഇന്ദുലേകൊലാട്ടുത!=മട്ട്.)

തീർന്നിതെൻകൊതിനാഥ! തീർന്നിതെൻകൊതി
സുന്ദരിയാമംഗ്ലമതി മന്നവേന്ദ്രസൂനുസുകൃതി-
തന്നെവേട്ടതോർത്തുപ്രീതിവന്നിതെൻഹൃദിനാഥ! വ-
[ന്നിതെൻഹൃദി =തീർന്നി=
ർത്തുരത്നമോടുചേർന്നു ചീർത്തസൌഖ്യസുകൃതമാർന്നു
പൃഥിവാണിടുന്നതൊന്നു പാർത്തിടായ്കയുന്നനാഥ! പാ-
[ർത്തിടായ്കയുന്നു. =തീർന്നി=

ഭ്രമിളൻ:- എന്റെ ഇപ്പോഴത്തേ സന്തോഷം അതുന്നതസ്ഥിതിയേ പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു.

സപക്ഷിഷ്യനിൽ പ്രഥിതയാംനിജവിദ്യയേ, യേ-
ല്പിച്ചീടിലഗ്രുവരനുവരുന്നപോലേ
അച്ഛനു,തന്മകളെനല്കുവനേകി,ലുണ്ടാ-
മച്ഛനുസൌഖ്യനില യാക്കിനൊരുക്കമാമോ?

ഭാഗ്യ:- പിന്നെ ഇവളുടെ വേളിയും വളരെ ഭംഗിയിൽ തന്നേയല്ലേ കഴിഞ്ഞുക്കൂടിയത്?

ഭൂമി:- ഗന്ധർവ്വകന്യകയായ ഇവളുടെ വേളി ഗാന്ധർവ്വ വിധിപ്രകാരം നിർവ്വഹിക്കപ്പെട്ടകയും, തല്ക്കാലം അനേകം ദിവ്യപുരുഷന്മാർ വന്നുചേരുകയും ചെയ്തതുകൊണ്ട് ഇതിലധികം ഭംഗിയാവുന്നതെങ്ങിനേയാണ്? മംഗലമായിട്ടതന്നെ കഴിഞ്ഞുക്കൂടി.

ഭാഗ്യ:- ഒക്കേയും പരമേശ്വരകൃപതന്നേയാണ്. നാമിപ്പോൾ കൃതാർത്ഥന്മാരായി! ഇനി ഇവർ സുഖമായിരിക്കട്ടേ!!

ഭൂമി:- ഇനി നമ്മുടെ ആഗ്രഹം അതുമാത്രമാണ്. അതിന്നു ശ്രീ പരമേശ്വരൻ അനുഗ്രഹിക്കട്ടേ!!

(ധർമ്മഗുപ്തനും, അംശുമതിയും, ശ്രുചിവ്രതനും പ്രവേശിച്ചു നമസ്കരിക്കുന്നു.)

ഭൂമിളനും, ഭാഗ്യയും:- നിങ്ങൾക്ക് നിരർഗ്ഗളമായ മംഗളം ഭവിക്കട്ടേ!! (എന്നനുഗ്രഹിക്കുന്നു.)

ശ്രുചി:- ഞങ്ങൾ ഇനി പോകാമെന്നു വിചാരിക്കുന്നു.

ഭൂമി:- തരക്കേടില്ല. എന്നും ഈ രാജകുമാരനോടുക്കൂടി സുഖമായിരിക്കുക!! (ധർമ്മഗുപ്തനെ നോക്കി)

കല്യാണി=ശുഭകരം. (ഇപ്രകാരമോ കൊതിതേ=മട്ട്.)

ക്ഷേമമാസ്സരിക! പോക! ഭൂമിപാലബാലക!
ഈ മകളോടൊത്തു പ്രേമമൊട്ടുംകാത്തു
ഭൂമിയിൽവാഴ്കെത്തു, മാമോദമൊന്നൊത്തു =ക്ഷേമ=

അന്നതാതൻവാണരാജ്യം
വെന്നചെയ്കൊംകരാജ്യം
അന്നഗരിതന്നിൽ, വൈരി-
തന്നേ പോരിൽവെന്നഗൌരി
തന്നോരീസുന്ദരിയിന്നാരിതന്നാരി
കിന്നാരിനിൻനേരിട്ടന്നരിചെന്നിരി. =ക്ഷേമ=

അനേകം ചതുരംഗപ്പടകളേയും അതിനു വേണ്ടുന്ന സാധനങ്ങളൊക്കേയും ശ്രീ പരമേശ്വരന്റെ കല്പനപ്രകാരം ഇതാ! ഞാൻ ഭവാനു തരുന്നു. (എന്നു കൊട്ടത്തിട്ട്) ഈ ശ്രുചിസ്മിതനെ മന്ത്രിസ്ഥാനത്തിലിരുത്തി, ഉഷയേ ശ്രീ പാർവ്വതീഭാവത്തോടുകൂടി പരിചരിച്ചുകൊണ്ട് അംശുമതിയെപ്പോലെ ഭൂമിയെ പരമാനന്ദിപ്പിച്ച് പതിനായിരം വർഷം ഭോഗങ്ങളെ ഭുജിച്ചു അരോഗദൃഢഗാത്രനായി സുഖമായിരിക്കുക!! (എന്നു അനുഗ്രഹിച്ചു അംശുമതിയേ തഴുകിക്കൊണ്ട്)

വേകട=തിസ്രജാതിരൂപകം. (മാതരനിനയാതെ=മട്ട്)

നന്ദിനി! ശുഭശീലേ! ബാലേ! നന്ദിനി! ശുഭശീലേ!
നളിനാസ്യവൈരിതൻ പദതളിർനിനച്ചു;
നളിനാക്ഷി! പതിയൊടുമൊരുമിച്ചുഗമിച്ചു;
നലമൊടു വിടർപുരമതിൽവസിച്ചു;
നീലവേണി! വിലസീടുക! സുഖിച്ചു =നന്ദിനി=

നിൽനേരിട്ടന്ന=നിന്നോടു നേരിട്ടന്ന=എതിർക്കുന്ന.

സുരസ്ത്രീകടംകൈക്കുപ്പുംസുമുഖി! യിപ്രിയനേ
തരത്തിൽശുശ്രൂഷിച്ചുവസിക്ക! മാൻനയനേ!
പെരുത്തിട്ടുംഭക്തിയോടരുളുക. ശിവനെ-
പ്പോലെപാൽമൊഴി! നിനച്ചിടുകിവനേ. =നന്ദിനി=

അംശു:- അച്ഛൻ കല്പിച്ചുപോലെ എല്ലാം ഞാൻ നടന്നു കൊള്ളാം. (അല്പം വ്യസനത്തോടെ)
എന്നാൽ ഞാനിനി എന്നാണ് നിങ്ങളെ കാണ്മാൻ വരേണ്ടത്?

ദ്രമി:- നന്ദിനി! ശുഭശീലേ! ബാലേ! നന്ദിനി! ശുഭശീലേ!
ഒരുപതിനായിരംവരിഷമിങ്ങവനീ—
വരനൊട്ടുമൊരുമിച്ചിരുന്നതിൽപരംനീ
പരമുടലൊടുമിവൻവരുന്നേരം കമനി!
പോരികിങ്ങഹരധാമനിമാനിനി! =നന്ദിനി=

ഭാസ്വ:- ഒട്ടും വ്യസനിക്കേണ്ട. ഈ ധർമ്മഗുപ്തൻ കേവലം ഒരുമനുഷ്യനാണെന്നു വിചാരിക്കേണ്ട! ഇദ്ദേഹം പരമേശ്വരാവതാരമാണ്. ഇദ്ദേഹത്തെ കിട്ടിയതു എന്റെ മകളുടെ ഭാഗ്യമാണ്.

ദ്രമി:- എന്നാൽ നിങ്ങളെല്ലാവരും പോയി സുഖമായിരിപ്പിൻ!! ഞങ്ങളും ഇതാ പോകുന്നു (എന്നു എല്ലാവരും പോയി.)

അനന്തരം ഒരു വൃദ്ധൻ പ്രവേശിക്കുന്നു

വൃദ്ധൻ:- ഹ്ഹ! ഹ്ഹ! ശിവ! ശിവ! നന്നേ തളർന്നുപോയി. ഇനി ഒന്നീമരത്തിൻചുവട്ടിൽ ഇരിക്കുകതന്നെ! (എ

ന്നിരുന്നിട്ട്) നിരത്തുവഴിയിൽതന്നേ നടപ്പാൻ വയ്യാ
ത്ത ഈ വയസ്സുകാലത്ത് ഈ കാട്ടുവഴിയിൽക്കൂടി
എങ്ങിനേയാണിനിയും നടക്കേണ്ടത്. ഇനി ഒന്നും
വയ്യാ! "ജരയ്ക്കുമുമ്പേമരണം മനോജ്ഞം" എന്ന
സുഭാഷിതം സത്യമാണ്.

തോലുംമുളിഞ്ഞുമയിർക്കൂടിനരച്ചു. കയ്യും,—
കാലുംകഴിഞ്ഞു നടുവെല്ലുവളഞ്ഞൊടിഞ്ഞു,
മാലിന്യമാന്നിട്ടുമൊരിത്തനംപേറി,യെത്ര—
മേലിന്നിയുംകഴിയുമിക്കഴിവേറി'ജീവൻ.

കൊവൻ കരങ്ങിനെപ്പോലെ പ്രാരബ്ധകർമ്മം നമ്മേ
കളിപ്പിക്കുംപ്രകാരമെല്ലാം കളിച്ചൊപ്പിക്കുകയല്ലാ
തേ മറെറന്ത് കാട്ടും കഷ്ടം! (അല്പം ആലോ
ചിച്ചിട്ട്) ഇനി എവിടെയാണി ഒരുപ്പെട്ട
ജ്യേഷ്ഠകളേ തിരഞ്ഞുചെയേണ്ടത്! തമ്പുരാൻ വേളി
കഴിഞ്ഞു വന്നമുതൽക്ക് പള്ളിയറയണിയിക്കേണ്ട
തിനു പതിവായി പുഷ്പം അരുത്തുകൊണ്ടുവരുന്നതു
ഈ കാട്ടിൽനിന്നുതന്നേയാണല്ലോ. ഈ ധൂളികളേ
കാത്തിനിയും ഇവിടെ ഇരുന്നാൽ വല്ല നരിയുടേ
യോ, കരടിയുടേയോ മറേറാ വായിൽ ചെന്നുചാടാ
നിടവരും. കാലമൃത്യു അടുത്തെത്തിയ ഈ ഘട്ടത്തിൽ
എന്തിനാണപമൃത്യുവെ തേടുന്നത്. എവിടേയെങ്കി
ലും പോട്ടേ! ജ്യേഷ്ഠകഠം. (എന്നു വടിയും കുത്തി
എഴുന്നല്പാൻ ഭാവിക്കുമ്പോഠം)

അണിയറയിൽ:- എരിക്കില=പഞ്ചാരി.

സൂനവനംസുഖഭവനംസുമുഖി! നൂനമിതുവിജനം=സഖിസൂ=

വുന്നോ:- കള്ളത്തിക്കഠം!! ഇവിടെ എത്തി!! അവറ്റകഠം

ചിലക്കുന്നതാണീ കേഠംക്കുന്നത്. അങ്ങ ചെല്ലുക

തന്നേ!! (എന്നു വുങ്കൻ പോയി.)

ഭ്രമരിയും കളകണ്ഠിയും പ്രവേശിക്കുന്നു

(പുഷ്പം അറുത്തുകൊണ്ട്)

കളകണ്ഠി:- (മൻമട്ട്)

സൂനവനംസുഖഭവനംസുമുഖി! നൂനമിതുവിജനം.

=സഖിസൂ=

മധുവീണ്ടുമുണ്ടുവണ്ടുനീണ്ടുമണ്ടുന്നുണ്ട കണ്ടുകൊണ്ടു-

മലരി,തു,ഴറിച്ചലമിഴി! പറി,ക്കിന്നുചെന്നുനാംകയറി

മധുപൂരിച്ചീട്ടുമൊരിമധുരമലരിതറിയുക ഗിരി-

മല്ലിക, മല്ലികയല്ലികാർകബരി! =സൂനവനം=

കുസുമവിതതികുസ്തുതികുരുതിടാ,യ്ക! കൊയ്ക! വരിക!

[സതി!

സ്മരഹേതിനിരഭീതിതരുമൊരുരതിപൈതകിജഗതി

മാലതീമാല, തീമാല,തിടിശതി. =സൂനവനം=

ഭ്രമരി:- (ചിത്രമേ!ഭ്രപതേ!നിൻ=മട്ട്)

പൂങ്കാവിതുതേർ,പോരാളിപങ്കജാസ്ത്രൻതാൻ,സുമാളി-

ഗിരിമല്ലിക=കൂടകപ്പാല. മാലതീമാല=പിച്ചകമാല. തീമാല്—അതി=തീക്ഷ്ണം—അതി=ഏറവും. രിശതി=തരുന്നു.

തൻകണ്ണകഠം, സൈന്യലാളിത്യംകലരുന്നാത്തുമുളി,
കാങ്കെളിതൻകളി, പൈങ്കിളിവാക്കുകളി,
ത,ക്കാമൻപോക്കുവിളി =പൂങ്കാ=
മല്ലിക,മാലതി, പരിഫുല്ലചേമന്തിമലരി,—
ഇ,ല്ലസിക്കുന്നിതുശരിക്കെല്ലാമൊപ്പമിപ്പാരി,—
ലില്ലൊരീവല്ലരിവല്ലരീത്യാപിഛറിക്കേണംനാം ശോ—
[ണാധരി! =പൂങ്കാ=

വൃദ്ധൻ:- (പ്രവേശിച്ചിട്ട്) ഇത്രനേരവും എന്തായിരുന്നു പെണ്ണുങ്ങളേ! നിങ്ങളുടെ തൊഴിൽ? നിങ്ങളം വരാൻ താമസിച്ചതുകൊണ്ട് അന്തഃപുരത്തിൽനിന്നെന്നെ കല്പിച്ചയച്ചതാണ്. ഞാൻ നിങ്ങളേയും പരതി എത്തൊക്കെ കാട്ടുതെണ്ടി? എന്തൊക്കെ കഷ്ടപ്പാടനുഭവിച്ചു? എന്തുചെയ്യാം? നിങ്ങളംക്കെന്തോ ഏതോ? ചോരത്തിളപ്പുകൊണ്ട് മതിമറന്നു കളിക്കുന്നു. നേരം നോക്കുവിൻ! തുള്ളിച്ചാടികളേ!

കമലരുചിപൂരിക്കും ചാരുക്കളായകരങ്ങളാൽ—
ദ്യുമണിമിളിതാനന്ദം മന്ദം പ്രതീചിയെവന്നിഹ,
മേളസുതയേപുൽകാൻ ദീക്ഷിച്ചു നമ്മുടെ തമ്പുരാ—
നമലനരുളുംവണ്ണം തിണ്ണം വിളങ്ങുവതങ്ങതാ!!

കളകണ്ഠി:- ശരി! ശരി! ഇനി താമസിച്ചുകൂടാ. നാം പോക!! (എന്നു പോയി.)

അനന്തരം ധർമ്മഗുപ്തൻ മാളികമേൽ പ്രവേശിക്കുന്നു

(ചുറ്റും നോക്കിക്കൊണ്ട്)

ഭ്രരികല്യാണി=രൂപകം. (മോഹനം=ഹാ!ഹാ!പൂവനം=മട്ട്)

സുന്ദരംതാനീമന്ദിരം

സുരതത്തിനുപയുക്തിനതു ചിതരുമൊരുപുരു =സുന്ദരം=

കനകമണിശയനമനഘമിതുമദന—

ജനക,മിതിലിഹവിരിച്ചു

സ്സുരിച്ചിട്ടംബുതിരേചുടൻ മതിഹരി-

ച്ചിട്ടും രതിശയ്യയൊട്ടൊന്നതി =സുന്ദരം=

മന്നമിയലുമമലഗുണമുടയതഖില-

മണയുമിതിനുപരിയുനം

പ്രധാനമാംപണിവിധാനമാന്നണി വിതാനധോ-

രണി വിസ്മയമണിഘ്നണി. =സുന്ദരം=

പ്രിയതമ എന്താണിനിയും വരാത്തത്

മതിപ്രിയേ താമസ,മേറെരുഷ്ടു,നീ-

രതിപ്രിയൻ, തൻകണവമ്പ,ടുത്തുതേ.

മതിഭ്രമത്തോടു മുഷിഞ്ഞിരുന്നിതാ!

രതിപ്രിയൻ, തൻ, കണവൻപടുത്തുതേ.

(എന്നു കിടന്നപ്പോൾ പ്രവേശിച്ചു വാതുക്കൽ നില്ക്കുന്ന അംശുമതിയെ കണ്ടിട്ട്)

രതിപ്രിയൻതൻ=കാമദേവന്റെ. കണവമ്പ്=കണയുടെ വമ്പ്=ശക്തി. രതിപ്രിയൻ=രതിയിങ്കൽ പ്രിയമുള്ളവൻ. തൻ=തന്റെ=ഭവതിയുടെ. കണവൻ=ഭർത്താവ്. പടുത്തുതേ=കിടന്നു.

ബിഹാക്ക്=തിസ്രജാതിരൂപകം. (കാമൻകണകഠം=മട്ട്)

കാന്തിദിശിപൊഴിഞ്ഞു കനിഞ്ഞുതിങ്ങു,വാ!
കുഞ്ഞുകാന്തേ! രമിക്കാംതേ.
ദന്തിവരഗാമിനി എന്തിനനാണമിനി
പന്തണിമുലമൊട്ട പതിപ്പിച്ചെൻഹൃദിസുഷ്ട
=കാന്തേ! രമി=
പുഞ്ചിരിക്കൊഞ്ചലോ,ടീമഞ്ചമീതേറീടോടി
കാഞ്ചികലുങ്ങുംപടി കളകളലോചനിതേടി
=കാന്തേ! രമി=

പ്രാണപ്രിയേ! ഭവതിയുടെ സമ്പ്രാപ്തികൊണ്ടു ഞാൻ കൃതാർത്ഥനായ്നിന്നിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഇനി ഭവതി ഈ ലജ്ജയേ ത്യജിച്ചുവെങ്കിൽ ഞാൻ ജയിച്ചുപോയി. അതുകൊണ്ട്

ചെഞ്ചുട്ടി=പഞ്ചാരി. (എത്തുക്കെന്നനനാശൈവക്കരാമനെതടി=മട്ട്.)

പോരിനുമാമലെ! മാരൻമേന്മലെ പെയ്യുന്നുമാലേ
[പൊന്മാലേ!
എന്നിൽപെയ്യുന്നുമാലേ പൊന്മാലേ!
സ്മരിക്കുംകണ്ണാലെ ഒരിക്കൽനിന്മലെ! പുൽകെന്നെ
[പാലോലും ശീലേ!
ശങ്കലേശമെങ്കിലേശാതിളകലേശനിരങ്കലലാടേ!
=പോരി=
ചഞ്ചലാപാംഗി! കൊഞ്ചി,ച്ചുവ്വാംഗി! കാഞ്ചിമാല-
[കലുങ്ങിത്തുങ്ങി

പുഞ്ചിരിശ്രീപൊങ്ങിപ്പോർമുലവിങ്ങിനെഞ്ചിൽതിങ്ങി
ചഞ്ചലാഭംഗിമങ്ങീടുംശ്രീതങ്ങി പൂഞ്ചായലഴിയുന്ന-
[തിനേതാങ്ങി
എൻചാരെ നയനത്തേൻചാറെ മദന-
പ്പഞ്ചാരെ! കരിണിസഞ്ചാരെ! തരുണി! =പോരി=
വല്ലാതെനാണിച്ചുല്ലാസം കാണി-
ഇല്ലാതേവാണീടൊല്ലസുശ്രോണി
നല്ലാർമുടിമണിമല്ലത്തേൻവാണി!
മുല്ലായുധത്തുണി! തരുണി! കാണി-
ക്കില്ലേ മുഖമൊന്നെൻരമണി!
അല്ലണിക്കുഴലി!കല്യാണി!യുഴലി—
ക്കൊല്ലേണിനയനെ! തെല്ലിനിയിവനെ =പോരി=
മല്ല്യാവതി=രൂപകം. (പാലയമാം ശ്രീഗൌരീ=മട്ട്.)
പ്രാണസമേ! കേൾക്കമേവാണി വിനയകാമേ! =പ്രാ=
നാണമോടിവദനമോടിവേണിമൂടിമറവുതേടി
കാണാൻക്രൂടിപണിയായ്ക്രൂടികോണിതിൽമരുവിമടി-
ക്കായ്ങ്ങണകിത! മമ മടി =പ്രാ=
വേളിപൂത്തിരുമിളപുതിപ്രീളാവുദ്ധിവിഫലവൃത്തി
കേളി,തോത്തിക്കരളിൽ കത്തിക്കാളുംകാമത്തീക്കളയുക
[മുത്തിസ്സാധ്വി! =പ്രാ=
എന്തിനാണിങ്ങിനേ എന്നേ സന്തപിപ്പിക്കുന്നത്
പൂരികഴൽനിരനിന്മുഖത്തെമൂടി—
ക്കരിമുകിലിന്നുവെയെന്നപോലെ ക്രൂടി.

വരതരുണി! ചകോരമാന്‍ചൂ,ടീ-
വിരഹിയിലിന്നയനങ്ങളിന്നുചൂടി.

(എന്ന മുഖത്തെപ്പിടിച്ചുയത്നാൻ ഭാവിക്കുമ്പോൾ)

അനംഗ:- (കുമ്പിട്ടനിന്ന കൈകൊണ്ടു തടുത്തുകൊണ്ട് അത്മഗതം)

തരുടി=രൂപകം. (എന്നകനേവരികെന്നടിയിലിരി=മട്ട്)

നാണമിതെന്നിഷ്ടംക്ഷീണിപ്പിക്കുംവട്ടം
കാണിക്കുന്നകഷ്ടം. =നാണ=

ശോണമിച്ചുണ്ടുക്ഷീണംവിട്ടുണ്ട ചാണി-
കൊണ്ടു പൂണുംകൊണ്ട്
വാണിടേണ്ടുമാശവീണ്ടുമാണി,തിലേതാണ്ടു
ത്രാണിവരുന്നുണ്ടു =നാണ=

വല്ലഭൻവന്ന സല്ലാപിക്കുന്ന അല്ലിൽ
ചെന്ന മെല്ലെചോന്ന
നില്ലകൊന്നനല്ലതിന്ന അല്ലാതെയെന്തിന്ന—
വല്ലായ്മയേന്തുന്ന. =നാണ=

(എന്ന ലജ്ജിച്ചുകൊണ്ട് അടുത്തുചെല്ലുണ്ടുന്നതരംനോക്കി പരിഭ്രമിക്കുമ്പോൾ)

ധമ്മില്ലൻ:-

മറഞ്ഞുനിന്നുപുഞ്ചിരിചൊരിഞ്ഞലിഞ്ഞുതേൻതുരീ-
നിറഞ്ഞുമഞ്ഞുമാധുരിപൊഴിഞ്ഞിടുംസുധാധരി!
വിരിഞ്ഞചിത്തമഞ്ജരിവരാഞ്ഞിതാ! കൃശോദരി!
കരിഞ്ഞിടുന്നുസുന്ദരി! കനിഞ്ഞിടെന്നിലിഞ്ഞിരി.

എന്താണിത്ര നാണം?

മുഖാരി=രൂപകം. (എന്തനിനേ ഏവാ=മട്ട്.)

സുന്ദരി! തേസപാന്തേമന്ദതയരുതേ! കാന്തേ!
എന്നരികിൽവന്തു കനിവാന്തു നാണിക്കായ്കിനി.
=സുന്ദരി=

അലസാക്ഷിമാർമൌലേ! വലയരുതുഹ്രീയാലെ ഇനി
വിലസുകിഹവന്നോമലെ! കലയകൃപയേമേന്മലെ!
മുലയിണവൃദിചേക്കിലേ മമ മലർബാണാത്തികെട്ട
[വിമലേ!
വല്ലതെൻവ്യഥഹേസുശീലെ! കലിതഭംഗിവാമംഗലെ!
=സുന്ദരി=

അംശു:- (മന്ദഹാസത്തോടും ഇടക്കിടക്കു നോക്കുമ്പോഠം)

ധമ്മ:- അക്ഷിയിൽസ്മിതരസായനമേകും-
പക്ഷ്മളാക്ഷി! മമപാണിയിൽവേഗം
ഭിക്ഷനൽക! കുചപിണ്ഡയുഗംതേ
പക്ഷഭേദമൊരുപന്തിയിലെന്തെ?

(എന്നു ആലിംഗനത്തിന്നടുക്കുമ്പോഠം)

അംശു: ബിഹാക്ക്=ആദി. (തപ്പുജരിമദനഗരേ=മട്ട്)

രതഗിരിക്കൊത്ത പരിസ്ഫുരിതദീപ്തിയാൽ പക-
ലിതുശരിക്കിന്നഗരികത്തുകില്ലറി.
കരുണചെയ്യുകരുതുക,രുതു പരിഭവിപ്പതു
ഇതുപാത്തുപരീക്ഷിക്കഴറി കൃതൃചാതുരി

ധമ്മ:- ശരി ശരി. അല്പദിവസത്തേക്കിവിധമെല്ലാമുണ്ടാ
മല്ലോ. എന്നാൽ ഇന്ദ്രനീലശിലാമയമായ താഴത്തെ

നിലയിലേക്ക ചെല്ലുക! (എന്ന രണ്ടുപേരും താഴെ പ്രവേശിച്ചിട്ട്)

ധർമ്മ:- (അംശുമതിയേ തഴുകിക്കൊണ്ട്) പ്രിയേ! ഇപ്പോൾ ഞാൻ മഹാ ഭാഗ്യവാനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു.

തോടി=ചെമ്പട (ജ്ഞാനശ്രുഭ്രവാടിവേലനേ=മട്ട്)

ഭോഗദയംവേണ്ടതെന്തിനിഭാമിനി!
ഭോഗിഭ്രഷണൻകനിഞ്ഞാകുലംതീർത്തു ജനി—
ലോകമാനിതേ! മാനിനീ! =ഭോഗ=
വൈണികവധൂവേളി ക്ഷോണിയിലാക്കാണളി-
വേണി! യിതീശ്വരൻകേളി =ഭോഗ=
പണ്ടുഞാൻചെയ്ത പുണ്യംകൊണ്ടെനിക്കിന്നീവണ്ണം
കണ്ടുകൊൾവാനായ്,യശസ്യം =ഭോഗ=

പ്രാണനാഥേ! ഞാൻ ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞത് യഥാർത്ഥമല്ലേ? എന്താണൊന്നും മിണ്ടാത്തത്?

ബലഹരി=ചെമ്പട (കണ്ടാലുമിവർക്കെന്നിൽ=മട്ട്)

നല്ലാരിന്മുടിമാലേ! എന്തുചൊല്ലാത്തുഭശീലേ!
വല്ലാത്തലജ്ജയാലെ നില്ലാതെ,ന്മേലെ
കല്യകപോലെ! ചില്ലിവിലോലെ!
തെല്ലുമ്പാലെ ചൊല്ലെൻബാലെ! =നല്ലാ=
പഞ്ചായുധാസ്ത്രവൃത്തെ നിൻചൊല്പാൽവാത്തെ
പുഞ്ചിരിമുത്തേതഞ്ചിനവക്ത്രേ
ചഞ്ചന്നേത്തെ സിഞ്ചശ്രോത്തെ. =നല്ലാ=

അതിനേപ്പറ്റി ഭേതി മൈനാന്നവാദംചെയ്യുന്നതിൽ ഞാൻ ഉപ്പിപ്പെട്ടുന്നു. എന്നാൽ സ്വർല്ലോക

സൌഖ്യത്തെ പരിചയിച്ച ഭവതിക്ക ഈ ഭ്രഷ്ടോകം രുചിപ്രദമല്ലെന്നുവെച്ചു ഞാൻ അനുശോചിക്കുന്നു.

അംശു:

നാട്ടക്കുറിഞ്ഞി=രൂപകം. (സുന്ദരമൂർത്തേ! നീതന്നേ=മട്ട്)

നേത്രാമൃതത്തെനൽകുംമൂർത്തേ! നിമ്മലകീർത്തേ!
വൃത്തിനെനിക്കുത്തമം നിന്നിത്തിരുമേനി.
പത്നി,മിനിപൃഥ്വീതാനിങ്ങാത്തിനാശിനി =നേ=
നിന്നന്തികംതന്നൊപാകംവന്നോരെൻസുഖം
വൻനരകംതന്നെ നാകം, തന്നീടുംശോകം. =നേ=

ധർമ്മ:- ഇതപൂർവ്വശ്രുതമാണ്. അത്യാശ്ചര്യം!!

വെകട=ആദി. (ആയ്യേ! ശരിയാണിതുനീയുംചെയ്യുന്നതോ=മട്ട്)

ബാലേ! തവവാണികളെൻചൊവിതന്നകലേ
ചെല്ലുവതിംഗവിമലേ! ചാരുദയാശീലേ!
സ്വർല്ലോകസ്ഥിതിയല്ലി കൊതിച്ചെല്ലുന്നുമരുവുന്നസതി!
തെല്ല ധാത്രിയതിലുല്ലസിക്കവതിലല്ലെന്നിഗതിയില്ലിഹ.
[ധീമതി. =ബാലേ=

പട്ടണമതിനേവിട്ടു വനേപെട്ടതുപോൽ നേരിട്ടിവനെ
വേട്ടു,മാൻനയനേ! പൊട്ടനിപ്രിയനെ ഇഷ്ടമാൻ്,ടനേ-
[കെ,ട്ടനീയിങ്ങിനെ. =ബാലേ=

അംശു:-

തോടി=ചെമ്പട. (ദേവദൂതപോരുംപോരുമേ=മട്ട്)

പ്രാണനാഥ! ഗീരുനേരുതാൻ
ക്ഷോണിസ്ഥിതിയിതു മമവിധി =പ്രാണ=

കാണിനിന്നേകാണുകിൽ കൊതി —
കാണിക്കാത്തതേതുസുദതി =പ്രാണ=
നിന്നൊടൊത്തു സുഖമോടെവസിപ്പതി-
നെന്തുമെത്തുന്നു,മെനിക്കതുതാൻമതി =പ്രാണ=
അന്യരുടെ രതിക്കില്ലിഹ മമരതി
സുന്ദരാംഗി! മമ സുചരിതഫലമിതി. =പ്രാണ=

ധമ്മ:- ഓ! ഹോ!! എന്തെങ്കിലും പറഞ്ഞൊപ്പിക്കുക എന്ന മാത്രം തന്നേ.

തോടി=ആടി (കണ്ണേ ഉന്നൈനാൻതേടി=മട്ട്.)

കാന്തേ!ശാന്തേ!നീയെന്തഹന്ത! പൂന്തേൻതൊഴും-
മൊഴി! പഴിമൊഴിപൊഴിയുവതളിമിഴി!
ഇഷ്ടിതൊട്ടേറ്റം പണിപ്പെട്ടുകാട്ടുംവൻപണി
പുഷ്ടഫലംകല്യാണി! സുരപുരിപരിലസി—
ച്ചിരിപ്പതു കൃശോദരി. =കാന്തേ=
ശോകപാകമെന്നിയേ നാകഭോഗമെന്നുയേ!
സ്തോകമേകുമെൻജായേ! ക്ഷിതിമതിയെന്നറയുംം-
മതിതാനിങ്ങിനിഗതി. =കാന്തേ=

"അസന്തുഷ്ടോ സകൽക്ലേശമാപ്നോത്യപി സുരേ-
ശ്വരഃ" എന്നല്ലെ അതിനാൽ ഇതുകൊണ്ടൊക്കേയും തൃപ്തിപ്പെടുകതന്നെ

അംശു:- ഇനി അല്പം ഉറങ്ങുകയല്ലെ?

ധമ്മ:- നേരം കുറെ അധികമായിപ്പോയി.

സ്ഥവിരതപിടിപെട്ടം തിങ്കളിപ്പശ്ചിമാശാ—
യുവതിയൊടണവാനായൊത്തി,താ! പാത്തിട്ടുന്നു,

കുവലയമിഴി! ഞാനോ കാമലീലയ്ക്കിരിപ്പാം—
യുവതരുടവിട്ടന്നാ,നല്ലയോ ചൊല്ലുയെനീ

അംശു: ഭവാന്റെ ഈ ഭോഷംതന്നെ കാമകേളീഗൃഹമാണല്ലോ!!

ധമ്മ:- അങ്ങിനെതന്നെ സമ്മതിച്ചു വരൂ! ശയനഗൃഹത്തിലേക്കു പോക!! (എന്നു പോയി.)

അണിയറയിൽ:—

"സാല്വചാത്യാക്രാന്തി" ശിലീപ്പുതിനുചിതമതാ-
യുള്ള ജാഡ്യംകളഞ്ഞി-
ങ്ങുല്ലാസം, ദിക്കിലൊക്കെ വിരവൊടരുളുവാൻ-
മെല്ലവേ ഭാനുമാലീ,
ചൊല്ലാന്നാ"രംശുമത്യാദര"മരുളുമൊരി—
ക്കല്പനാകംഭവാൻ തൻ-
തുല്യശീപൂണ്ടിടിക്കും ചതുരതയുപതേ!
തെല്ലുകാങ്കുല്ലെനുന്നു
"അംശുമത്യാദരം"പൂണ്ടുമണ്ടുംതമോ-
വംശമോട്ടും, പ്രബോധത്തിനെഴുന്നാതിയിൽ,
ഭ്രംശഹീനംവരുത്തുന്നനിൻ കേളിയേ-
സംശയിച്ചോ? മടിക്കുന്നടിപ്പാൻ മടി.

(അനന്തരം ധമ്മഗുപ്തൻ പ്രവേശിച്ചിരുന്നുംകൊണ്ട്)

ഇങ്ങിനെ കളിക്കുക, ജപിക്കുക, ഭുജിക്കുക, ശയിക്കുക ഇതുകൃത്യങ്ങളിലല്ല കാര്യംഇരിക്കുന്നത് ആ സാല്വനെ കൊന്നു നമ്മുടെ രാജ്യം കൈക്കലാക്കുകയാണ്കത്തവ്യം "അംശുമതിയെ ലഭിച്ചാൽ രാ

ഭ്യം ലഭിച്ചു" എന്ന് ഒന്നാംവൈതാളികന്റെ വാ
ക്കിൽ സ്ഫുരിക്കുന്നത് യഥാർത്ഥമാണെങ്കിലും പുരുഷ
പ്രയത്നം അല്പമെങ്കിലും കൂടാതെ കഴിയുമോ? വേളി
യുംകഴിഞ്ഞവിടെ വന്നിങ്ങിനെ കാമുകലീലയോട്ട
കൂടിയിരിക്കുന്നത് ഏകദേശം ഒരുമാസത്തോളമാകാ
റായല്ലോ ഇനി വേഗം യുദ്ധത്തിന്നവേണ്ടുന്ന വട്ട
മാണ് കൂട്ടേണ്ടത്. അംശുമതി ഇവിടെ അമ്മയുടെ
അടുക്കൽ:—

(അംശുമതി പ്രവേശിച്ചപ്പോൾ)

ധൂമ്രാ:- അഹോ! ഭവതിയും വൈഭാതികകൃത്യാനുഷ്ഠാനം
ചെയ്തു ഇതുവേഗം ഇങ്ങെത്തിക്കഴിഞ്ഞുവോ?

അംശു:- ഞാൻ ഭവാനെ അനുഗമിക്കേണ്ടവളല്ലേ? പ്രഭ
യോടുകൂടാതെ ആദിത്യനുദിക്കുമോ?

ധൂമ്രാ:- അതു ശരിതന്നെ. അങ്ങിനെതന്നെയാണിന്നു ആ
ദിത്യൻ ഉദിക്കുന്നത്. നോക്കൂ!! ഈ ബാലാർക്കവി
ലാസം അതി രമണീയംതന്നെ.

കന്നട=ഏകതാളം. (കമലാംബനശിരുദേശവമു=മട്ട്)

കളഭാഷിണി!കാണുക! നീ ദ്യുമണികേളി—
കാറണിവേണിമാർമണി!
പൂവ്വൈശലമുടിപൂണ്ടിടുംമകുടി പ്രൌഢിയാൽ
സ്ഫുടിക്കുന്നക്കൻതൻകൊടി =കള=
നളിനിക്കുരതികേളിദാനരതിക്കോളൊടൊ—
ത്തുദിച്ചീടുന്നിതാ! സതി =കള=

ഇതുകൊണ്ടു ലോകമാസകലം വിളങ്ങുന്നു. വി

ശേഷിച്ചു് ഈ പുഷ്പവാടിയാണധികം വിളങ്ങുന്നത്.

(സുന്ദരാംഗിനോഡീ—മട്ടു്.)

ബാലികേ! കാൺ,കിപ്പൂവാടിലീലതേടീടും മോടി
ബാലഭാനുരശ്മികോടിച്ചേലയേയിതുചൂടി
—ബാലികേ—

ഉലരുമൊരുമഞ്ജരീ കുലരുചിയാം പുഞ്ചിരി
കലരുന്നിതാ!നല്ലൊരി മലവർവനീ സുന്ദരി
—ബാലികേ—

ഇളവെയിലതുകാഞ്ഞു കുളിരിനേയും കളഞ്ഞു—
തളിരൊളിവും ചൊരിഞ്ഞു വിളങ്ങുന്നമാൽമാഞ്ഞു.
—ബാലികേ—

അംശുമതി (ഇതുകണ്ടുവാഴ്ഗവാൻ എന്ന മട്ടു്.)

ഇതുനല്ലഭാവനം ഉപഭവനംവനം
മധുരതരൻ സദനം മതിയിതിനാനന്ദനം
ഇതിനുചെയ്യും നിശ്ചിന്തനം വന്ദനം നന്ദനം
—ഇതുനല്ല—

കതിരവൻരുചിചേർന്നു മുഴുമുഴുവിലസുന്നു
പുതുതളിരൊളിപരന്നു പാരിന്നു പാരിന്നു,
—ഇതുനല്ല—

കളരവം തുകിത്തേറിക്കിളികളിതിങ്കൽപാറി—
ക്കളിച്ചിളകുന്നു ചിതറി നല്ലൊരീ വല്ലരീ
—ഇതുനല്ല—

(പെട്ടെന്നു പരിഭ്രമിച്ചുചുറും നോക്കിക്കൊണ്ട്.)

നേരം ആറുമണിയാവാറാകുന്നതേയുള്ളൂ പ്രകാശം എത്രയോ അധികരിച്ചാണ് കാണുന്നത്. പ്രാണനാഥ ഇതെന്താണ്?

പദ്യം ഇക്കാണും കൊടിയവെളിച്ചമെന്തി,തെന്താ—
ണക്കാഗ്നിപ്രഭകളിലിത്ര ശൈത്യമുണ്ടോ?
ടിക്കാകേതെളിവിൽ വിളക്കിയിങ്ങിറങ്ങു—
ന്നിക്കാലംപകലുമുദിക്കുമോ ഹിമാംശു.

യമ്മ:- എന്തൊരു തേജസ്സാണിത്? ഒരു ഗാനനിനാദവും കേൾക്കുന്നുണ്ട്.

[അണിയറയിൽ]ഹാരാണരാഗം ത്രുപകം (അറിവാലറിവാം മണിദാമട്ട്)

പരമേശ്വര! മേകുരു മോദം
ഭവപാരാവാരഭ്രമകാന്തായ സ്വാന്ത്രുതം =പരമേ=
ഗൌരിഭവത്തരശാരീരാഭാഭരദൂരിതക്ഷീരാം, ശ്രീ
സേവാപര
ശൌരിമുഖാംബര ചാരിശിവങ്കര വരിധിഗംഭീരഭാവ!
ഗൌരീസ്മനഭര ചാരീക്ഷണഭവദാവദാവ! ദേവദേവ!
മഹാദേവ! =പരമേ=

യമ്മ:- വീണഗാനമാണ്.

അംശു:- അവ്യക്തമാണെങ്കിലും അതിമധുരം തന്നേയാണീ ഗാനം.

യമ്മ:- ശിവകീർത്തനമാണ്, അടുത്തടുത്തുവരുന്നുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു.

(മേല്പോട്ട നോക്കിക്കൊണ്ട്)

പദ്മം ഏണാങ്കൻ ഗഗനത്തിൽ നിന്നു ധരയിൽ—
താണഗമിക്കും വിധം
കാണാകുന്നൊരു ദിവ്യരൂപമിതുതാ—
നാണാ,ണിവൻ, മൌലിമേൽ.
വാണാട്ടന്നജടാകടീതടിയിലു—
ണ്ടേണാജിനം,പാണിയിൽ—
വീണാ,നാരദനാണിവൻ,തൊഴുക!നാ—
മേണാക്ഷി!വീണാദരാൽ.

(അനന്തരം നാരദൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

(ധർമ്മപത്നിയും അംശുമതിയും തൊഴുതു നമസ്കരിക്കുന്നു.)

നാരദൻ:- നിങ്ങൾക്കു മംഗളം നിരന്തരം ഭവിക്കട്ടെ!!
(എന്നനുഗ്രഹിക്കുന്നു.)

ധർമ്മ:- തിരുമേനികൊണ്ടു ഈ കനകാസനത്തെ അലങ്കരിക്കേണം.

നാരദ:- ഇരുന്നിട്ട് എന്താണംശുമതി! മറന്നുപോയോ? സുഖംതന്നെയല്ലേ? ശ്രീപരമേശ്വരൻ അപരിമേയമായ സൌഖ്യം നിങ്ങൾക്കുസംഭവിപ്പിക്കും

അംശു:- (തൊഴുതുകൊണ്ടു) എല്ലാം തിരുമനസ്സിലെ കൃപപോലെ അനുഭവിക്കാം.

നാരദ:- ഉടനെ വിഷ്ണുവംശമെന്നുകുതികമായ പുരുധനസമ്പത്തിയുണ്ടായ്തീരട്ടെ!! (എന്നുതലയിൽ കൈവെച്ചനുഗ്ര

ഹിച്ചിട്ട്.) ഇനി അകത്തുചെന്നിരിക്കാം. (അംഗ്രമ
തിപോയപ്പോഠം)

യമ്മ:- ഈ തിരുമേനി കാണ്മാനിടവന്നതുകൊണ്ടു അടിയ
ന്നവേണ്ടപ്പെട്ടസംഗ്രഹങ്ങളുംവന്നു ചേന്നിരിക്കുന്നു.
എന്നാൽ:—

(ഇന്ത കട്ടമൈയൈവതെന്തുഹാ=മട്ട്)

നാരദമുനിവീര! ചൊൽകനിഷ്ഠാരതപോധ്രുവ!
വിഭോ!

ഭ്രരിദയാഗാര!മയാകാര്യമന്നാം കാര്യമേതു
=നാരദമുനി=

നിന്നടിക്കുകൈകൂപ്പിടാ,നിടവന്നതുമേ ധന്യതമേ
മൈന്യഭയംതീർന്നുജയം വന്നടിക്കുമിന്നെനിക്കു
=നാരദ=

താവകീനനല്ലീ ചൊല്ലി,വൻഭ്രപതിവംശപ്രഭവം
കേവലമായ്മേവിനമാം കൈവിടായ്കകാത്തുകൊഠംക!
=നാരദ=

നാരദ:- അതൊക്കേയും നമുക്കോർമ്മയുണ്ട്:—

(ശിവലോകനാഥനേകണ്ട=മട്ടം)

ചടം. ക്ഷിതിപാലബാല! ഭ്രതലപാലനലോല!വിമല!
പ്രതിമല്ലൻ സാലൂൻ താൻനല്ലോരതി മല്ലൻ
കൈല്ലൻ താനല്ലോ
അതുമല്ല ചൊല്ലാംവില്ലാളിതതി മല്ലനുണ്ടല്ലാളി
=ക്ഷിതിപാല=

അതുപിതൃവിപിനക്കാളീ എതിരിട്ടാൽ കാട്ടുമതൻ
[കേളീ =ക്ഷീതിപാല—
ഇതുപാത്തൻ ചിത്തമിഹകത്തിദ്രുതമിങ്ങിറങ്ങി
ഞാനെത്തി =ക്ഷീതിപാല=

ധർമ്മ:- (കമാശിരുപകം കഷ്ടമഹോകഠിനമൈത്യ(മട്ട്)
പദം. സാല്വ,നഹോ!സരസനല്ലൊസൊല്ലയോത്താൽ
ചില്ലറയല്ലിഹ ശിവ!ശിവ! =സാല്വ=
ചൊല്ലാനതെല്ലാവരു മിവനേനതി-
ചെയ്യുന്നേ ഭുവനേഗതിയെന്തണവതു
=സാല്വ—=
സത്യരഥൻതാതനിൽതാൻ മൃത്യുചേർത്താൻ
ധൂർത്തതടവിന ശഠനിതു—
പാർത്തുകണ്ടാലെതുയുണ്ടാമെന്നിൽപരിഭവേ—
മവനേ കൊന്നിട്ടതുകളയുവനേ =സാല്വ=
ബാല്യകാലേഭില്ലരാലെ തല്ലിച്ചെന്നെ-
കൊല്ലിപ്പതിനുമുതിർന്നതു-
തെല്ലുപാർത്താലല്ലെതുവരുമിന്നവനടെ.
മരണംവരുവാനൊരുകുപതരണം. =സാല്വ=

നാരദ:- പരിഭ്രമിക്കേണ്ട അതിനൊരുപായം പറയാം
രൌദ്രകേളിയോടുക്രുടി ആ ഭദ്രകാളിവരുമ്പോഠം ദി
വ്യമന്ത്രം കൊണ്ടു ശുചിവ്രതൻ അവളെ സേവി
ക്കണം എന്നാൽ പിന്നെ ആ ദേവിശാന്തയായിട്ട്

നിങ്ങൾക്കു വേണ്ടുന്നവരം തരാം. പിന്നീട് യുദ്ധം ചെയ്യാം:-

സാല്വൻതന്മാർതടവും-
ഭേദിക്കുതടാത്ത നരവരന്മാർതടവും;
അഖിലനൃപന്മാർ,തടവും-
കഴലൊട്ടുവാഴ്ചിതിൽ വരാപരന്മാർതടവും

"ഭവാൻ പതിനായിരം വഷ്ം ഏകച്ഛത്രാധിപനായിട്ട് ഈ ഭൂമിയേ ഭരിച്ചശേഷം പഞ്ചഭൌതികമായ ഈ ശരീരത്തോടുകൂടിത്തന്നെ കൈലാസത്തിൽ പരമാനന്ദിച്ചിരിക്കുക" (എന്നനുഗ്രഹിച്ചീട്ട്) ഇനി ഞാൻ പോകുന്നു.

ധർമ്മ:- (തൊഴുതുകൊണ്ടുനില്ക്കുമ്പോൾ) നാരദൻപോയി.

ധർമ്മ:- (ആത്മഗതം) ഇനിയുദ്ധത്തിന്നു പുറപ്പെട്ടവാനുള്ള ആലോചനചെയ്യുതന്നെ!! ശ്രുചിവ്രതനെക്കണ്ടു ജാഗ്രതചെയ്യിക്കുക. പോകുന്നു (എന്നുപോയി.)

നാലാം അങ്കം കഴിഞ്ഞു.

അഞ്ചാം അങ്കം.

അനന്തരം ഒരു ജോത്സ്യൻ, കക്ഷത്തിൽ കവിടി സ്സഞ്ചിയും ഒരു ചാത്തുമായി വായ്ക്കുയ്യും പൊത്തിക്കൊണ്ടു പ്രവേശിക്കുന്നു.

സാല്വൻതൻ=സാല്വന്റെ മാർത്തടവും; തടാത്ത=അവനാൽ ബാധായ. നൃപവരന്മാർതടവും=രാജാക്കന്മാരുടെ തടവും, ജെയിൽവാസവും അഖിലനൃപന്മാർ,തടവും=തടവും— പരന്മാർതടവും=പരന്മാരുടെ=അന്യരുടെ തടവും=തടസ്ഥവും (എതിരും.)

ജ്യോത്സ്യൻ:- ഉപാകർണം വിജനമായിട്ടു കാണുന്നു. (എഴുന്നു തൊണ്ടചിനക്കുമ്പോൾ) [അണിയറയിൽ] ആരാണത് കോരുവോ?

കോരു:- പണിഹാ! അടിയൻതന്നേ. (ഒരു കഞ്ഞുകി പ്രവേശിച്ചിട്ട്) എന്താ ജ്യോത്സ്യരെ! മുഹൂർത്തം അടുത്തുവോ?

കോരു:- യാത്രോചിതമായ സംഭാരങ്ങളെല്ലാം സജ്ജമാക്കേണ്ടുന്ന സമയം സാമീപ്യത്തെ പ്രാപിച്ചു.

കഞ്ഞുകി:- എല്ലാം തയാറായി.

പട്ടാളങ്ങളസംഖ്യകോടികളണ—
ഞ്ഞൊട്ടാകെനില്ക്കുന്നു, പൊൻ—
പട്ടാലംകൃതദന്തിപംക്തിമൂറയി—
ട്ടെട്ടാശഞ്ചെട്ടുന്നു, കേറം.
പ്ലുഷ്ടാലംബിതശസ്ത്രഭാണ്ഡമൊടൊരു—
മ്പെട്ടാത്തുകാലാളെതിർ—
പ്പെട്ടാ,ലന്തകനുംപെടുന്നനില പാ—
ത്തിട്ടിന്നു കാട്ടുന്നിതാ!!

നോക്കുക!

ഹിതതരശര, ചാപ, ശക്തി, കുന്തം—
മുതലതിശസ്ത്രകുലം നിറച്ചൊരുക്കി,
രഥനിരവരിയായ് ശരിക്കുനിത്തി—
കുതിരകളേയണിയിച്ചണച്ചിതാകെ.

അതാ! കിഴക്കെ ഗോപുരദ്വാരത്തിൽ നില്ക്കുന്നതു കണ്ടുവൊ? ആലവട്ടം, വെൺചാമരം, വെൺകൊറ്റക്കുട, കൊടിക്കൂറ മുതലായവയെ എടുത്തും കൊണ്ട് തമ്പുരാന്റെ വരവും പാത്തു നില്ക്കയാണ്. നല്ല മുഹൂർത്തം തന്നെയല്ലെ!?

കോരു:- ഗുരുകാരണവന്മാരുടെ കൃപകൊണ്ട് പഴേമനസ്സുകൊണ്ടു വേണ്ടുംവണ്ണം പരിശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ട്. ലേശം സംഭവിച്ചിട്ടില്ല. നല്ലൊരു യോഗമാണ്. ഇങ്ങിനെയെല്ലാം പരിപൂർണ്ണമായൊത്തുകിട്ടുവാൻ വിടകൊണ്ടു പ്രയാസമാണ്.

കഞ്ചുകി:- എഴുതിക്കൊണ്ടുവന്നിട്ടില്ലെ?

കോരു:- പണിഹാ! ഉണ്ട്.

കഞ്ചുകി:- ഒന്നു വായിക്കൂ!!

കോരു:- മിത്രവാരമൊട്ടു മേടമാസമിതി—
ലിത്രയോദശിദിനത്തിലി—
ന്നത്രമാണ്ഡു,വെളുത്തപക്ഷമിതിലെ—
ദ്വിതീയതിഥി, കക്കടം
തത്രരാശി, ഗുരുകാലഹോര,ഗഗനത്തി—
ലിന്ന ദശയോഗമോ—
ടൊത്തിരിപ്പൊരുമുഹൂർത്തമാണിവിടെ—
യുദ്ധയാത്രയതിനുത്തമം.

ഉത്രം നക്ഷത്രത്തിന്റെ അഷ്ടമനക്ഷത്രം രാക്ഷസഗണമാകയാൽ രാക്ഷസാംശസംഭവനായ സാല്വ

നെ ഈ മുഹൂർത്തത്തിൽ യാത്രചെയ്താൽ വധിക്കാം നിർണ്ണയം. തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് എവിടെ യാണെഴുന്നള്ളിപ്പാക്കുന്നത്.?

കഞ്ചുകി:- അമ്മയോടും അംശുമതിയോടും യാത്രയപ്പി ച്ചു അതാ ശുചിവ്രതനോടുകൂടി എഴുന്നള്ളുന്നു.

കോശ:- ശരി ശരി. രണത്തിനുള്ള ഗമനം ആണെന്നു തോന്നുന്നു. മുഹൂർത്തവും ഈ അവസരം തന്നെ. ഈ ചാത്ത് തുക്കയിൽ കൊടുക്കുകയും വേണം.

കഞ്ചുകി:- (ചാത്ത് വാങ്ങീട്ട്) ഞാൻ പോയി കൊടുത്തു വരാം

കോശ:- അടിയനും വിടകൊള്ളുന്നു. (എന്നു രണ്ടുപേരും പോയി.)

(അനന്തരം ധർമ്മഗുപ്തനും, ശുചിവ്രതനും തേരിൽ ഇരുന്നു കൊണ്ടും സാരഥി തെളിച്ചുകൊണ്ടും പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ശുചി:- സാരഥേ! ഭവാൻ അതി ചതുരൻതന്നെയാണ്. എത്രവേഗമാണിവിടെ എത്തിയത്.

ധർമ്മ:- എവിടെ?

ശുചി:- ഇതാ, ഈ കാണുന്നതുതന്നെയാണ് വിദർഭരാജ ധാനി.

ധർമ്മ:- ശിവ! ശിവ!

ബിഹാക്ക്=ശ്രുപകം. (തിങ്ങിവിങ്ങുപ്പൊങ്ങി=മട്ട്)

സചന്ദ്രഗതിതന്നൊടുശംനിനിന്നുരുന്നൊരിപ്പുരി-
മിന്നിടുന്നതിഭ്രമിചിന്നിടുംഭൃതിയേറി.

കത്തിട്ടന്ന ദിവ്യമണിപത്തനശ്രേണികാണി-
തൊത്തുമിന്നുംദീപ്തിധോരണിപെരുകിനോരണി-
പൂരനിരപണിപറവതു ഫണിവരനുമേ പണി. =സ്വ=
നാലുപാട്ടുമനുപദംകോലും പ്രാകാരംചേരും
ആലയങ്ങൾകാണുക! നല്ലരും, ഖലരും, പലരും-
കലരും ഭൂരിതരസുരുചിരതെരുനിര =സ്വ=

ശ്രുചി:- ശരിയാണ്.

ബിഹാക്ക്=ആദി. (ശ്രുതവർണ്ണരാജൻ കുതുകേന=മട്ട്)
നരപതിസുതനോ! സരസമനോഹരിതാനിപ്പുരിതാതനോ
[സ്മരസുതനോ!
പെരിയസൌഷ്ഠവമേറി സ്ഫുരിച്ചീടുന്നൊരിപ്പുരി-
സരസകേളിചാതുരിയറിവാൻ വല്ലഭനോരി. =നര=
ധരിക്കി,തുതൻപ്രകൃതിനിരയ്ക്കാരുസുഖസ്ഥിതി—
നിരയുന്നില്ലിതിൻപതിതരംകെട്ടഖല,നതി-
ശൂരനവൻ, ശീലംക്രൂരമാകമൂലം സൈരക്കേടിങ്ങതി-
വേലം സ്ഥിതിച്ചതലം. =നര=

അതുകൊണ്ട് വേഗമിപ്പുരിയെ അംശുമതീസപത്നി
യാക്കി സാനന്ദം പരിലാളിക്കേണ്ടതിന്നാണ് നാമി
നി ശ്രമിക്കേണ്ടത്. ആ സാല്വന്റെനേരെ ചെ
ല്ലുക (എന്നു തേരിലേറിപ്പോയി

അനന്തരം സാല്വൻ പ്രവേശിക്കുന്നു

സാല്വൻ:- (ഇരുന്നുംകൊണ്ട്) എന്തോ ആകപ്പാടെ ഒരു
തളർച്ച. ഒരുല്ലാസവുമില്ല.

വേകട=രൂപകം. (ദയിതേ! തവപരിണയമതുവരെമട്ട്)

പരമേശ്വരി! പിതൃവനമമരുമേ! പരിപാലയ

[ഘോരതമേ!

പാരമിതെന്താണിന്നൊരുദൈന്യംചേർന്നു, മാന്യം —

പാരിൽപ്രബലനിവന്മനതാരിൽപ്രവേതിഭഗവതി!

=പര=

രാത്രിയിലിന്നലെ നിദ്രകോലുംകാലെ ആത്മനായ്

[ദുസ്വപ്നത്താലെ

അതുതാനിപ്പുലേകുത്സ്യാന്തരത്താലെ

സുഖമെന്നതുമെന്തു,കമെ ക്ഷിതീശ്വരക്ഷിതീശ്വര!

=പര=

വീണ്ടുമിടഭാഗം വിറച്ചീടുന്നോ! രോഗംകൊണ്ടല്ലി-

[ക്കാറിൻസംയോഗം-

കൊണ്ടിതുവരുമെ, വേഗംമണ്ടിപ്പോമിശ്ശോകം,

പണ്ടുമിതുമിണ്ടൽവൃത്തമുണ്ടുവന്നുകണ്ടിട്ടുന്ന. =പര=

എന്താണിന്നഗരിക്കിന്നൊരു നൂതന ശോഭാപൈ

ശിഷ്യം കാണപ്പെട്ടുന്നത്

വില്ലാളിമാർമകുടിചൂടുമനഘ്രരത്ന —

ക്കല്ലാകുമെൻകരമരത്തണലേ,ററമന്ദം,

ചൊല്ലാന്നൊരിപ്പുരിയിലില്ലൊരു താപമെന്നാ-

ലുല്ലാസിസാല്പപൂരിയെങ്ങിനെയല്ലധന്യ.

എന്താണൊരു വലിയ ആഘോഷം കേൾക്കുന്നത്.

(അണിയറയിൽ)

ഭൈരവി=ചെമ്പട. (എങ്ങനിന്നെഴുന്നരുളി=മട്ട്)

സാല്വ!നില്ലെടാ! സരഭ,സമുല്പടാ

സമരധരയിൽ വരികൽഭടാ!

സാല്വൻ:- ഒരു യുദ്ധാരംഭംപോലെ തോന്നുന്നു.

(അണിയറയിൽ)

അംബികേശചരണാംബുരുഹശരണ

ധർമ്മഗുപ്തരണകർമ്മണാ

ധർമ്മരാജപുരി പോയിരിക്ക വരി-

കാണ്മായോട്ടമെതിരിടിത്തിരി

ട്ടുമ്മടംപെരിയട്ടുവിനീത! ജയ,

മമ്മഹേശ ദയചൊരിയണം,

ഇതുകരുതണം, എതിർപൊരുതണം,

ഹിതമിഹരണം ക്ഷിതിപക്കി,തതിഹ്രണം =സാ=

സാല്വൻ:- ആരോ പോക്കവിളിക്കുന്നുണ്ട്.

(അണിയറയിൽ വീണ്ടും)

അനഘയുവപതിമുടികനകമണിമകുടി,

ജനകൻ മമ വിടർമനനെ,

ഹനിക്കുന്നതാം ചതി കനക്കെചെയ്തുമ്മതി-

തനിക്കുഞാനപകൃതിയൊന്നിനെ

മനക്കരുന്നികൽവെച്ച-

തനക്കമെന്നിയേയിച്ച

ജനിക്കുമാറുള്ളവാനഹംമതി കളകഹമ്മതി

ഇനി തവമതിയതിൽവേണ്ട
ക്ഷിതിപതി സ്ഥിതീകൊതി =സാ=

സാല്ലവൻ:- ഓ! ഹോ! ആശ്ചര്യം വട്ടം. പ്രദോഷക്കഞ്ഞൻ മുതലയാവാനാണോ വട്ടം!!? തരക്കേടില്ല

ഈനാട്ടുവാഴിയെജയിച്ചവനീഭരിപ്പാ-
നിനായയോത്തതു ജനത്തിനഹോ! ചിരിപ്പാൻ,!!
ആനാഗനാഥനൊടെതിത്തിളയെച്ചുമപ്പാൻ
ഭ്രനാഗമോക്കി,ലതിനുത്തരമെന്തുരപ്പാൻ!!?

ആട്ടെ! തീത്ഥവാസി ഇനി രാജാവാവട്ടെ!! കുറേ നാളായിട്ട് ഞാൻ ഈ കഴുവേറിയെപ്പുതി അന്വേഷിച്ചുവരികയാണ്. പുതിനടന്ന വള്ളി കാലിൽ കുടുങ്ങിയല്ലൊ. ഇനി ഉടനെ ഇവന്റെ കഥകഴിച്ചുകളയാം. താമസിക്കുകയല്ല പോകതന്നെ. (എന്നു പോകാൻ ഭാവിക്കെ)

ധർമ്മ:- (പ്രവേശിക്കുന്നു.)

സാല്ലവൻ:- എന്നെ യുദ്ധത്തിനു വിളിക്കുന്നവൻ നീയാണോ?

ധർമ്മ:- പിന്നെ ആരാണെന്നാണ് തീച്ചപ്പെട്ടുത്തിയത്. ഇങ്ങിനെ അഹങ്കരിപ്പാൻ ഞാൻ നിണക്കിനി ഇടവരുത്തുമോ? വാ! എന്താണാലോചന വാ! (എന്നു ടുക്കുമ്പോഴം)

സാല്ലവൻ:- (ചിരിച്ചുകൊണ്ട്) പിച്ചക്കാരൻ കയക്കുന്നുണ്ടല്ലൊ. ചൂരക്കോൽ വിറക്കുന്നുണ്ടല്ലൊ. ജപിച്ചു

കഴിഞ്ഞുവോ? ഭജനം മുഴുത്തു ഉന്മാദ്യയായി അല്ലെ!
(എന്നു പല്ലും കടിച്ചു നോക്കിക്കൊണ്ട്)

ശങ്കരാഭരണം=ചെമ്പട. (പേടിയായ്ക പേടമാന്മിഴി!=മട്ട്)

മൂഢമത്ത്യകീട! ഹേ ശഠ!
ആടലകന്നാടരാട്ടക! വരികെട! =മൂഢ=
മാടപോടകാട്ടനാട്ടതേ,
ക്രൂടരുതെ വെറുതെ മരിയാതെ
ക്രൂടലർകാലനാമിസ്സാല്വനോടടർകാമി-
ച്ചീടായ്കചോര! വിചാരസൂര! =മൂഢ=

ധർമ്മ: (മൂഢമത്ത്യകീട! ഹേ ശഠ=മട്ട്)
നില്വ!നില്വ!സാല്വ! ദുർമ്മതേ!
ചൊല്ലിതു,തേപഴുതേ ഗതനീതേ!
അല്ലലെന്തടരിന്ന
വില്ലാളിയെന്നാല്ലിന്ന
നില്ലിങ്ങവന്ന നിവർന്മുതിന്ന =നില്വ=

സാല്വൻ: യുദ്ധോചിതമായ സ്ഥലത്തേക്കു നടക്കൂ! അതിന്നുള്ള ഒരുക്കങ്ങളോടുകൂടി ക്ഷണനേരംകൊണ്ടു ഞാൻ വരുന്നുണ്ട് പോ. (ധർമ്മഭൂപൻ പോയപ്പോഠം)

സാല്വൻ:- (ഇരുന്ന കണ്ണുമടച്ചു തൊഴുതുകൊണ്ട്)
ദംഷ്ട്രാകരാളമുഖി! ഘോരപിശാചക്കുളി—
ക്രുദ്ധത്തൊടാത്തുകളിയാടി മുറുണ്ടുമുളി

കട്ടാരമോട്ടമടിയന്നടെമുമ്പിൽ മേളി—
ച്ചിഷ്ടാത്ഥപൂത്തിയരുളീടുക! ഭദ്രകാളി!
(എന്നു തൊഴുതുംകൊണ്ട് നില്ക്കുമ്പോൾ,
ഭദ്രകാളി പ്രവേശിച്ചിട്ട്)

ഭദ്രകാളി:- (സ്വാമിൻ! സുന്ദരപദതാർതേവയം=മട്ട്)
ധീരാഗ്രേസര! തരുന്നേൻഞാൻവര—
മരുതേവൃഥതേ വെറുതേ നൃപരേ!
പോരിനാരിപ്പുരിതൻഭാരി—
തേറിനേരിട്ടീടുംവൈരി
പറയുക,വനേകൊന്നേ
മറയുഞാൻ, നീപോയ്മുന്നേ
പരതിപ്പൊരുതീട,രുതീവികൃതി,
പൊറുതി,ക്കുതി,കരുതീടരുതി =ധീരാ=
ഭദ്രകാളിതൻകരനാളി
രൌദ്രകേളികോലുംവാളി—
തോ,ത്തീടിക്കരാംഗുളി
ശസ്ത്രം,മിതടർനാളി—
ലുതിരുംപതുമധുരം രുധിരം
സുകരം നഖരംനകന്നരുഖരം =ധീരാ=

സാല്വൻ:- (നമസ്കരിക്കുമ്പോൾ)

ഭദ്രകാളി:- ഭവാന്നു വിജയം ഭവിക്കട്ടെ!! ഈ ത്രൈലോ
ക്യത്തെ ജയിക്കേണ്ടതായ ശക്തി എന്നിൽനിന്നു
മുമ്പേതന്നെ ഭവാൻ വരിച്ചിരിക്കെ തല്പ്രാലം എ

ന്നെ സ്മരിക്കത്തക്ക ഒരു ആപത്തെന്താണ് നേരിട്ടത്?

സാല്വൻ:- (ഞൊഴുതുകൊണ്ട്) അറിയിക്കാം.

കാമോദരി=ചെമ്പട. (നീരജാക്ഷി! കായ്മുരച്ചിടാം=മട്ട്)

ക്ഷേമമേകീടണ്ണ! നിരുപമെ!
സമരത്തിന്നൊരുവൈരി സമാഗമിച്ചിതെൻപുരി
ധർമ്മഗുപ്തനെന്നോരതിശഠൻ
പടയൊട്ടമിഹവന്നു പൊടിപൊടിതകർക്കുന്നു
ഭദ്രകാളി! കേൾക്ക മുറവിളി
പിളരുന്നിതിഭവനി തളരുന്നെന്നനീകിനി
നീ,യതെന്നിനാസ്തിഗതിയിനി.
ദയചെയ്യുജയംതായേ മയിദയാമയി! താണ്ടയേ! =ക്ഷേ=
ഇവൻ പരമേശ്വരഭക്തനണേ!

ഭദ്രകാളി:— പരമേശ്വരഭക്തനാണെങ്കിൽ എതിർപ്പാൻ പാടില്ലെ?

സാല്വൻ:- ഭവതിക്കല്ലാതെ അടിയങ്ങൾക്കസാദ്ധ്യം.

ഭദ്ര:- ഞാനും വരാം നടന്നോള്ളൂ! ഇതാ! (എന്നു തന്റെ കയ്യിലുള്ള വാൾ കൊടുക്കുന്നു) ഇനി ഒട്ടും പേടിക്കേണ്ട — പിന്നെ വന്നോള്ളാ! (അല്പം ധ്യാനിച്ചിട്ട്)

(സ്മരനെയ്തീയബലയേ=മട്ട്)

പരിവാരേശ്വരിമാരെ പോരികെൻപരിസരെ
ഘോരനിനാദിനി ശൂരനിനാദിനി ശൂലിനിചലദവനീ
ശാകിനി! ഡാകിനി! =പരിവ=

വാസരവേശിനി ധൂസരകേശിനി വാസരനംവിശിനീ
പാശിനീ ആജ്ഞനീ. =പരിവാ=

(ശാകിനി മുതലായവർ പ്രവേശിച്ചു നമസ്കരിച്ചിട്ട്)

(ഹന്ത!ഹന്ത! ബന്ധുരാംഗിമാർ=മട്ട്)

ഭദ്രമേകീടിതിലോകനായകി
ഭദ്രകാളി നീ കാത്തുകൊൾകനിഞ്ഞാത്തിനാശിനി!
രുദ്രനന്ദിനി! ഭദ്രദായിനി! രൌദ്രരൂപിണി!
നിശിതശാസനനിഗ്രഹാസിനി =ഭദ്രമേ=
വയ്യൊടാനതജൃംഭിതഹിതമമ്പിക്കുന്നതാം-
നിമ്പമുദാ കുമ്പിട്ടന്നിതാ തമ്പുരാട്ടി! താ
സുപ്രഭാരം മാതസ്സുകൃതം നീ! സദാ =ഭദ്രമേ=
കാന്തിയാലളിപംക്തിതൻകേളിശാന്തിദേ! തെളി-
ഞ്ഞെത്തിനെഞ്ഞളിഞ്ഞേന്തി നിഞ്ഞളിച്ചിന്തതൻകളി-
ചുടലവൻകാളി ചട്ടലകുന്തളി =ഭദ്രമേ=

(എന്ന നമസ്കരിക്കുമ്പോഴം)

ഭദ്രകാളി:-

ബലഹരി=ചെമ്പട (ദുഗ്ദ്ധജലരാശേ! മതിമതി=മട്ട്)

ചീത്തുണ്ടാസ്സുഖംനന്മ ഭവതിമാരോത്തുകേഴപ്പിൻ!
[ക്ഷമചേത്തു ഗിരംമമ
ദുഷ്കൃതാകും ധർമ്മഗ്രഹ്മൻതന്നതിക്രമ-
മാപ്തമെൻപ്രിയതമ ഭക്തനിലീക്ഷമ-
യതിലതികമാഗമമിഹഹേമശ്രീമാനാമ-
ക്ഷിതിസാമന്ത്രിനാമ =ചീത്തു=

സാല്വനിവൻ പ്രതിമല്ലനിവനെതി-
രില്ലൊരുവൻ ക്ഷിതിവെല്ലുമിവൻ യുധി
ഇതിബാധിച്ചുതഭീതിബാധിച്ചാധി-
പ്രതിക്ഷിതിപതിപ്പടി =ചീട്ട്=

എന്നാൽ വേഗം വന്നുകൊൾവിൻ! ഞങ്ങളിതാ പോകുന്നു. (എന്നു ഭദ്രകാളിയും സാല്വനും പോയ പ്പോലാം)

ശാകിനി:- പരിവാരങ്ങൾ എല്ലരും വന്നുവൊ?

കേടാരഗൌഡം=ചെമ്പട. (കരുത്തരാംനിങ്ങൾം=മട്ട്)

വരികെണ്ണീടെടോ! വണ്ടി! എവിടെത്തീപ്പൊരിക്കണ്ണി?
കരിതുണ്ഡി, കരിനൊണ്ണി, കരിഞ്ചാമുണ്ഡി,
ധരിത്രിയെത്തകത്താത്തിങ്ങട്ടുത്തീടെൻ മിട്ടുക്കത്തി!
കരത്തിൽ വൻകറക്കത്തിയൊട്ടും കുറത്തി!
പടക്കിഷ്ടേ! നടന്നാട്ടേ മടികാട്ടേണ്ടൊടോധ്രുഷ്ടേ!
കുടിച്ചാട്ടേ സുരമാട്ടേ വരികുച്ചിഷ്ടേ!
പുലക്കുളിപിശാചാളികളേ മേളിച്ചുണഞ്ഞോളീ —
നിളമുളിപ്പിളപ്പോളിച്ചുടലക്കാളീ

വേഗം വരുവിൻ. ആഹാകരിച്ചുകൊണ്ട് ധർമ്മഗുപ്തനും ശുചിവ്രതനും അവിടെ പോകുവിളിച്ചു നില്ക്കുന്നുണ്ട് പോകു. (എന്നു പോയി.)

(അനന്തരം ധർമ്മഗുപ്തനും ശുചിവ്രതനും പ്രവേശിക്കുന്നു)

ശുചി:- സാല്വന്റെ സേനകളിൽ മിക്കതും നശിക്കുകയും ബാക്കിയുള്ളവ പിരിഞ്ഞുപോകയും ചെയ്തു.

ധമ്മ:- സാല്പ്പൻ എവിടേക്കുപോയ്ക്കളഞ്ഞു? എന്താ
ണൊരു വലിയ ഘോഷം കേൾക്കുന്നത്?

ശുചി:- (പരിഭ്രമത്തോടും) ഭയങ്കരരൂപിണികളായ ചില
സേനകളിതാ വരുന്നു അതാ! അതാ! കണ്ടുവോ!!?
കണ്ണഞ്ചിക്കൽ കളിക്കും കരിയുഗളമഹാ—
കുണ്ഡലദ്വന്ദ്വവും, തീ
ക്കുണ്ഡത്തെവെന്ന കണ്ണിൻകളികളു,മിരുൾപോൽ—
വണ്ണവുംപൂണ്ട കാളീ,
മുണ്ഡത്തിൻമാലയോടും, കരതലവിലസ-
ന്മണ്ഡലാഗ്രത്തൊടും, ഭ്രു-
വാണ്ഡത്തെ ഭസ്മമാക്കുംപടി വരുവതിതാ!
തുണ്ണ,മദ്ദ്യുണ്ണമെത്തി.

ധമ്മ:- ഇനി ഒട്ടും താമസിക്കേണ്ട തുടങ്ങിക്കൊൾകതന്നെ!!

ശുചി:- (വടക്കോട്ടതിരിഞ്ഞിരുന്നു ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടു മന്ത്രം ജപിക്കുന്നു.)

ഭട:- (പ്രവേശിച്ചിട്ട്)

കാമാശി=രൂപകം. (ചിത്രമഹോചിത്രമത്രെ=മട്ട്)
കഷ്ടമെടാ!ദുഷ്ടമൂഢ! കേട്ടില്ലിവളുടെ കര—
തലബലമതുലം തുമുലം.
പിടക്കുമിക്കരവാളത്തെ തട്ടുകുമൊനീ ദുർ—
മൂത്തേ ഖിട്ടവിട്ടവൃത്തേ ധൂത്തേ
ക്രൂരദംഷ്ട്രാങ്കുരചേഷ്ട നേരൊത്തറികെട വിട!
തവടേരുടലും കുടലും

മാലചാത്തുമെന്റെ ഘോരലീലകളിതുകാൺ—
കാരാലലസവിചാര!. ചോര! =കഷ്ട=
(എന്ന ദംഷ്ടയും കടിച്ചു മുറുണ്ടുകൊണ്ടു നില്ക്കുമ്പോൾ)
സ്രുചി:- (എഴുന്നേറ്റുനിന്നു തൊഴുതുകൊണ്ട്)
കാത്ത്യായിനി! പ്രണയമാന്, തിശാന്തയായ്നീ
കാത്തീട്ടുകെങ്ങളെ മിളൽകൃപയാ ഭവാനി!
മൂത്തിതയാത്മികഭവൽപദതാ,രിദാനീ—
മാത്തിപ്രണാശിനി! തൊഴുന്നുശിവേ! മൂഡാനി!
(എന്ന രണ്ടുപേരും നമസ്കരിക്കുമ്പോൾ ഭദ്രകാളി
പാർവ്വതിസ്വരൂപിണിയായിട്ട്)
നവരസം=ആദി. (കല്പ്പാൻ സ്വർല്ലോകാധീശൻ=മട്ട്.)
ആയുഷ്മാന്മാരേ! നേരേചേരുവിനെൻചാരെ
ശ്രേയസ്സെൻദർശനമേറെത്തന്നിടുമതുപോരെ
ചിന്മാത്രാശക്തിവ്യക്തിതാനിതു മമമൂത്തി
ജന്മാദി സംസ്തിവൃത്തിതനൂലച്ഛേത്രി
കാളിതൻവേഷം രോഷംതാൻ, മമസവിശേഷം
കാളരാത്രിതാൻദ്വേഷം, ഗൌരിതാൻതോഷം
തീന്നീട്ടംദൈന്യം, ജന്യംചെയ്യിൻസൌജന്യം.
ചേന്നുണക്കുംമാന്യം മാമകംസൈന്യം.
(ധമ്മത്തുപ്പനും സ്രുചിവ്രതനും തൊഴുതുകൊണ്ട്)
ഭൈരവി = രൂപകം. (ഉപചാരമുജേസ്വ = മട്ട്)
കൃപചെയ്യ! നീകാമംകാത്ത്യായിനി! ഗുഹജനനി!
സുഭഗേയുധിസകലാധിതീർത്തരുൾസതി!സുഖമിതാനതി

താപഹരി! ത്രിപുരേ! ദുരിതാബ്ധിതരി! സർവ്വേശ്വരി!
ശങ്കരപരിപീതാധരി! ഭദ്രി, ശ്രേയസ്കരി!
സർവ്വോപരികൃതകിങ്കരി!
ശങ്കരി! ശാതോദരി! ചേതോഹരി, ജയസുന്ദരി!
ശ്രീഗൌരി! ശൌരീസോദരി! =കൃപ=

(എന്ന നമരിസ്തുക്കുമ്പോൾ)

പാർവ്വതി:-

ചെഞ്ചുരുട്ടി=ശ്രുചകം. (കാമിനീമണി! മന്മൊട്ടമനം=മട്ട്)

കല്യശീലരേ! കനിവോടെൻഗീരേകേൾപ്പിൻ ബാലരേ!
സാല്പ്പൻനേരെചെല്ല! പോരെചെയ്തിൻ! ശൂരരെ!
തത്സഹായങ്ങളവിടെക്കാണാ, മൊക്കെയും മമ—
വത്സരേ! മാറിട്ടംതിന്മ, വന്നീട്ടംനന്മ. =കല്യ=

(എന്ന പാർവ്വതി മറഞ്ഞപ്പോൾ ആനന്ദസുന്ദരന്മാരായി ധർമ്മഗുപ്തശുചിവ്രതന്മാർ നില്ക്കുന്നു)

നന്ദികേശ്വരൻ:- (പ്രവേശിച്ചിട്ട്) എന്താണിങ്ങിനെ അന്ധാളിച്ചുനില്ക്കുന്നത്?

ബഹുഹരി=ആദി. നോക്കൂടെ! ജളകമതേ!=മട്ട്.)

മന്ദതരഹൃദികരുതീടരുത, തി-
ധന്യരേ! ചതീയ, നിക്ഷിതിപൻ യുധി =മന്ദ=
നന്ദികേശ്വര, നഹം വന്നേനിനിസന്ദേഹം
തിന്നുടനതുത്സാഹംചേൻ, ക്രുദ്ധവിൻവ്യൂഹം—
ചേന്നിടുവിൻ! നിശ്ചയം ജന്യംചെയ്തിൻസന്നാഹം

തന്നോട്ടമനുഗ്രഹംതന്നേൻ തീരുമാഗ്രഹം

= മന്ദത =

കാളിതനുടെ കരലാളിതമാകുംഘോര-
കേളികലന്നവരവാളിസ്സാല്പപൻകര—
നാളിയിലുണ്ടുവീരമൗളിജനകന്ധര—
പാളീരുധിരധാരാക്ഷാളിതതാനദ്ധാര. = മന്ദത =

(ശ്രുചിവ്രതനും ധമ്മഗുപ്തനും നമസ്കരിക്കുമ്പോഠം)

നിങ്ങഠംക്ക നിസ്സംശയം ജയം ഭവിക്കട്ടെ!! (എന്ന നഗ്രഹിക്കുന്നു.)

ശ്രുചി:- നന്ദീശ! നിൻചരണതാരിണകണ്ടതേറ
നന്നീ,ശപാശ്പപരിചാരക വിശപവീര!
ഇന്നീ,വരംതവ, തരുന്നനമുക്കഭേദ-
മിന്ദീവരത്തിനമൂതാംശ്രുകണക്കെ മോദം.

(എന്ന തൊഴുതുനില്ക്കുമ്പോഠം)

ധമ്മ:-

കാമോദരി=രൂപകം. (അത്ഭുതമിതത്ഭുതമഹോ=മട്ട്.)

ധന്യഹീര!നന്ദികേശവര!
ദൈന്യദൂര ദേവവാരവന്ദ്യ! ഭാസുര!
നി,ന്നടിമലരിന്നുവിമല!
വന്ദനമലമുന്നതബല!
വന്നസകലമിന്നസഫല—
മെന്നിലതുലജന്മതുമുല! =ധന്യ=

പുല്ലി,നിപ്പേടി, സാല്വകോടി-
മല്ലരോടടിക്കില്ലൊരുമടി
മല്ലോടിവില്ലുതേടി.
വീര്യമപരമാര്യചതുരവൈരിനികര
ഘോരതിമിരശൈത്യഭിദുരസൂര്യവിതര
കാര്യവിവരധൈര്യമജര =ധന്യ=

നന്ദികേ:- ഭദ്രകാളി സാല്വന്ന ഒരു വാൾ കൊടുത്തിട്ടുണ്ടെന്ന് ഞാൻ പറഞ്ഞുവല്ലോ!! അവൻ ആ ഖഡ്ഗത്തെ പ്രയോഗിക്കുന്നതിന്നുമുമ്പേതന്നെ ഭവാൻ പാശുപതാസ്ത്രംകൊണ്ട് അവന്റെ മാറ് പിളർക്കണം. അവിടേയാണ് കാര്യമിരിക്കുന്നത്. വേഗം പോയ്ക്കാംവിൻ! (എന്നു നന്ദികേശ്വരൻ പോയി)

ശുചി:- ഇനി നാം പോകയല്ലെ ഭയപ്പെടാനൊന്നുമില്ല. ശ്രീ പരമേശ്വരകരുണപോലെ ഒക്കേയും വന്നുചേരും പോക (എന്നു പോയി)

(അനന്തരം സാല്വനും ധർമ്മഗുപ്തനും മോഹിച്ചു കിടന്നുകൊണ്ടും ധർമ്മഗുപ്തന്റെ അടുത്തു ശുചിവ്രതൻ വ്യസനിച്ചിരുന്നുകൊണ്ടും പ്രവേശിക്കുന്നു)

ശുചി:- "ധർമ്മഗുപ്ത!" "ധർമ്മഗുപ്ത!" (എന്നു തൊണ്ട ഇടറിക്കൊണ്ടു ഉറക്കെ വിളിച്ചിട്ട്) ഭവാൻ എന്നെ ചതിച്ചുവോ!? (മുക്കിന്ന് കൈവെച്ചു നോക്കീട്ട്) ശ്വാസം ഉണ്ടെന്ന് തോന്നുന്നില്ല. ദുഷ്ടിക്കൊരിള

ക്കവും കാണുന്നില്ലല്ലൊ. കഷ്ടമെ! ഇനി എനിക്കാരാണ് ഗതി ഈശ്വര!

എ,ന്നമ്മ, നിന്നെപ്രസവിച്ചഖേദം
തിന്നില്ലയെന്നല്ലിഹ നമ്മിൽഭേദം?
നിന്നേപ്പിരിഞ്ഞെങ്ങിനെഞാൻപൊറുക്കും
ചെന്ന,മ്മയോടെന്തിനിഞാനരയ്ക്കും
ഞാൻ എവിടെയാണിനി ചെല്ലേണ്ടത്!
(മുംദേനഗതിഹാ, ഹാ!=മട്ട്)

എന്തുചെയ്തുഞാ,നയ്യോ! ശിവനേ! കാത്തീടി,വനേ.
ബന്ധുധർമ്മത്തുപന്നമെന്തുചെയ്യ മന്തു =എന്തു=
ഏവമാവതിനോ, നിൻസേവ, ദേവദേവ!
ജീവിപ്പാനെനിക്കില്ലാശ ജഗദീശ! =എന്തു=
എ,ന്നനുജനിൽജീവൻതാ! താ! ഗുഹതാത!
നി,ന്നടിതൊഴാമിങ്ങുവാ! വാ! മൃഡഭാവ! =എന്തു=
ശംഭോ, ഞാനിവനോടൊത്തല്ലാതിരിക്കില്ല
നിൻപാദത്തേതൊട്ടുചേത്തിടെന്നെ ഇന്നുതന്നെ =എന്തു=

(എന്നു തൊഴുതുംകൊണ്ടിരുന്നു പ്രാണവായുവെ കയറാൻ തുടങ്ങുമ്പോൾ,

(അണിയറയിൽ ശംഖധ്വനിയോടും പുഷ്പവൃഷ്ടിയോടും)

കാത്തികേയ! ബാഹുലേയ! പാർവ്വതേയ! പാലയ!
ശ്രോത്രിതപ്രിയാ,ദ്വിതീയ! ചിന്മയ! ത്രയീമയ!
പ്രാർത്ഥിതാർത്ഥദോഹന! പ്രസീദലോകമോഹന!
പ്രാപ്തശക്തിഗ്രഹന! പ്രസീദകേകിവാഹന!

ജയ!ജയ! ഗൗരീനന്ദന! ജയ!ജയ! ജഗദാനന്ദന!
ജയ!ജയ! മഹാസേന! ജയ!ജയ! ഷഡാനന!
ജയ!ജയ! സുബ്രഹ്മണ്യ! ജയ!ജയ! സുബ്രഹ്മണ്യ!

സുബ്രഹ്മണ്യൻ:- (പ്രവേശിച്ച് ബലപ്പെട്ടുകൊണ്ട്) വരട്ടെ! സാഹസംചെയ്യരുതെ! (എന്നു ചെന്നൊഴിഞ്ഞുനില്ക്കുമ്പോഴം)

(അണിയറയിൽ) ശംഖധ്വനിയോടും പുഷ്പവൃഷ്ടിയോടും

അതിഘോരമഹാസുരതാരകനേ—
ഹതിചെയ്ത ഭവാംബുധിതാരകനേ!
കൃതിമാനസപത്മവനീതരണേ!
അതിമോദമിവക്കയി! നീ തരണേ!

ശുചി:- (നമസ്കരിച്ചെഴുന്നീറ്റ് തൊഴുതുകൊണ്ട്)

പരിഹാ! മമാപത്തെ പത്തെത്തൊഴുന്നിഹ, ഗുണം-
പറവതിനഹാ വേലാ വേലായുധാശ്രിതവത്സല!
തരിക! മമസംസാരേ സാരേച്ഛയാ വലയായ്വതി-
ന്നരിയകരുണാലോകം ലോകംനിറഞ്ഞരുളംപ്രഭോ!

(എന്നു പിന്നേയും നമസ്കരിക്കുമ്പോഴം)

സുബ്രഃ- ഭവാനു മംഗളമല്ലാതെ ഒരാപത്തും സംഭവിച്ചിട്ടില്ല ഇനി സംഭവിക്കയുമില്ല. (എന്നു പറഞ്ഞു ധർമ്മഗുപ്തനെ ആപാദചൂഡം നോക്കുമ്പോഴം)

ധർമ്മ:- (എഴുന്നേറ്റ് ഭക്തിപരവശനായി തൊഴുകൊണ്ട് നില്ക്കുന്നു)

സൂചി:- മൂത്തിരുയേശ്വര സദാശിവവാരണാസ്യ —
രൊത്തിക്കു വക്ത്രുവടിവായ്ത്തിലസും ഷഡാസ്യൻ,
കൃത്യത്രയത്തെയരുളും പരശക്തി കയ്യിൽ —
ശസ്ത്രത്രമാന്തു മരുവുന്നവനാണിവൻകേവം.

നമ്മുടെ ജന്മജന്മാന്തരസഞ്ചിതപുണ്യ പരിപാകം കൊണ്ടു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട കടാക്ഷമോക്ഷണംകൊണ്ടു ഭവാനെ ജീവിപ്പിച്ച സച്ചിദാനന്ദസ്വരൂപനായ ഭഗവാൻ ഷണ്മുഖസ്വാമിയെ നമസ്കരിക്കുക! (എന്നു രണ്ടുപേരും നമസ്കരിക്കുന്നു)

സുബ്ര:- നിങ്ങൾക്കു മംഗളം ഭവിക്കട്ടെ!! (എന്നനുഗ്രഹിക്കുന്നു)

ധമ്മ:- (വഹ്ലാമോ അയ്യാവെഉന്നോൻ=മട്ട്)

താരകാരേ! നിന്നടിത്താരേ! തരത്തിൽകണ്ടേറേ
തോഷിക്കുന്നോനേറേ.
പരമാനന്ദാത്മക! ഷണ്മുഖ! സച്ചിപരിണതപദ!
ഗൌരീതൻമക! ശച്ചിപരിലാളൃതനോ! ലോക-
പാലനെകോന്മുഖ! =താര=

സാല്പ്യ,നീഖലൻതന്നോടെതിരിട്ടു കഷ്ട,-
മല്ലലിലടിയനകപ്പെട്ടു വല്ലായ്മയിതുതേടിപ്പണിപ്പെട്ടു
ഇനി കല്യാണനിധേ!യെന്നേക്കനിവിട്ടു
അനുഗ്രഹിക്കൊട്ടു മടിയഥവിട്ടു നിൻകാലടിയിലിതാ!
കുമ്പിട്ടുനിന്നോൻ കൈകൂപ്പീട്ടു =താര=

ശുചി:- (തൊഴുതുംകൊണ്ട്)

ശരണമന്യമതില്ലിഹ നഃപ്രഭോ!
കരുണചെയ്യുക ചിൽസ്വരൂപിണീ!
ചരണതാരിലിതാ തൊഴുതേൻവയം
തരണമേ രണമേദിനിയിൽ ജയം.

(രണ്ടുപേരും നമസ്കരിക്കുന്നു)

സുബ്ര:- നിങ്ങൾക്കിനിയും മംഗളം ഭവിക്കട്ടെ!, ധർമ്മഭൂപൻ: ഭവാൻ ഈ യുദ്ധത്തിൽ ജയിച്ചിരിക്കുന്നു പരിഭ്രമിക്കേണ്ട.

കാപ്പി=ആടി. (പാരായ്ണ്ണുശേ=മട്ട്)

വീര,വേണ്ടയിതേ വിശ്രുതകീർത്തേ! വീരാധിവീര! =വീ=
മാരമഥനകൃപപൂരദ്ധവസതെ! മാരുമഴലിനിതേ
ചേരുംസുഖം സുമതെ! =വീ=
മട്ടലർശരാരാതി മാമകത്രാതനതി-
മുദിതനായ് നിന്നിലെന്നതറിഞ്ഞാലും,
മുട്ടിനിനിണക്കില്ല മോടിച്ചീട്ടുകയല്ലാ,-
തൊട്ടുംഭ്രമിച്ചീടാതിരുന്നാലും;
കഷ്ടതയിനിയൊന്നുംതൊട്ടിടാ നിന്നെയെന്നും
കളിയല്ല തവാഭീഷ്ടം പറഞ്ഞാലും,
കിട്ടിടുമതുശിവിഷ്ണുൻകൃപയാൽ ഭുവി-
ശ്രേഷ്ഠനായ് ചിരംജീവിക്കിഷ്ട! നീയേതെന്നാലും =വീ=

ഭവാൻ അയച്ച അസ്ത്രംകൊണ്ടു സാല്വൻ മരിക്കുകയും അവൻ അയച്ച ഖഡ്ഗംകൊണ്ടു ഭവാൻ മോഹിക്കുകയുമാണുണ്ടായത്. ഇതാ! നോക്കുക:—

ധർമ്മ:- (നോക്കി ആനന്ദത്തോടെ)

ശങ്കരാരേണം=രൂപകം. (എൻവിരഹമുനി=മട്ട്)

തൃക്കഴിലിണതൊഴുതേൻ തുണതരണേ! ഭോ!
തക്കമെന്യേ കാക്കുകെന്നെ ചിൽഘനപ്രഭോ! എ—
ന്നറിക്കുന്നിൽ നീക്കമെന്യേ നല്ല്വം വിലവിഭോ! =തൃ=

അച്ഛനമെന്നച്ചിയുമേ വിശ്വനാഥൻനീ, നിൻ—
തൃച്ചരണം സച്ഛരണം മച്ഛരണമിനി =തൃ=

അച്ഛനമ്മമാരെ ഒന്നെ കാണ്മാൻപോലും അടിയന്ന സാധിച്ചിട്ടില്ല. അതുയും അനാഥനായ അടിയനെ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടുതന്നെ കാത്തുരക്ഷിക്കേണം.

സുബ്ര:- അവർ രണ്ടുപേരും കൈലാസത്തിൽ സുഖിച്ചിരിക്കുന്നുണ്ട്. ഭവാൻ പതിനായിരം വർഷം ഈ ഭൂമിയെ ഏകച്ഛത്രാധിപതിയായി ഭരിച്ചശേഷം ഈ ഉടലോടുകൂടിത്തന്നെ അങ്ങട്ട ഭവാന്മാർ രണ്ടുപേർക്കും വരാം. അപ്പോൾ കാണാമല്ലോ.

(ധർമ്മഭൂപൻ മൌനിയായി നില്ക്കുമ്പോൾ)

സുബ്ര:- നല്ല തൃപ്തിയായില്ലെന്നുണ്ടോ? (അല്പം കണ്ണടച്ചിരുന്നപ്പോൾ സത്യരഥനും ഭാര്യയും പ്രവേശിച്ചു നമസ്കരിക്കുന്നു.)

സുബ്ര:- നിങ്ങൾക്കു മംഗളം ഭവിക്കട്ടെ!! (എന്നനുഗ്രഹിച്ചിട്ട്) ഈ ധർമ്മഭൂപൻ നിങ്ങളുടെ മകനാണ്.

സത്യരഥൻ:- ഏതുജന്മത്തിലെ?

സുബ്ര:= (ആഷാദമാസം നോക്കുമ്പോൾ)

സത്യ:-

കല്യാണി=ഏകം (മാതേഒർശേതി ശൊല്ലുവന്തേ=മട്ട്)
സൂനോ! നിൻതാതനേഷഞാനോ സാല്പദമന!

ധമ്മ:- (നമസ്കരിക്കുന്നു)

സത്യ:-

സാനുരാഗമിനിത്തരികാലിംഗനമെനി—
ക്കാനമിപ്പാൻ തുനിഞ്ഞൊന്നുമതി സുത! നീ. =സൂ=
നിന്നോക്കാണ്മതിന്നുവന്നേൻ മകനേ! ഞാനു-
മിന്നുവക്രതു! മനുജേന്ദ്ര! ജനനിതാനും. =സൂ=

ധമ്മ:- (അമ്മയെ നമസ്കരിക്കുമ്പോൾ)

അമ്മ:-

(കാമോദരി=മുറിയടന്ത (കുണ്ഡിനനായകന്റെ=മട്ട്)
എന്മകനേ! വരികമ്മഞാൻതാനറി—
കമ്മിഞ്ഞിപ്പാൽ ചൊരിയുന്നുഴറി
ഇമ്മേനിതന്മണം ഇനിയെന്മാറിൽപ്രാണം
ചെമ്മെസുഖിക്കുന്നോണം ചേക്കേണംക്ഷണം =എ=
നിന്നെലാളിപ്പതിനെന്നിലുള്ളകൊതി—
തീന്നിതു, പോയ്മതിതന്നാധി.
മന്നവവംശത്തെ മിന്നിപ്പിക്കും മുത്തെ!
തന്നീടുകൊരുമുത്തെ താർശരമുത്തെ! =എ=

നീ കുറേക്കാലം വളരെ ബുദ്ധിമുട്ടി അല്ലേ മകനേ!? ഈ ഷണ്മുഖസ്വാമിയെ സേവിച്ചുംകൊണ്ട് എന്നേയെന്നപോലെ ഉഷയെ ശുശ്രൂഷിച്ചുംകൊണ്ട് വളരേക്കാലം ഭൂമിയെ ഭരിച്ചു സുഖമായിരിക്കുക!

ധമ്മ:- നിങ്ങളെ കാണ്മാൻ ഇടവന്നതുതന്നെയാണ് എ
ന്റെ സാമ്രാജ്യം. ഷഡക്ഷരപ്പൊരുളായ ഈ ഷണ്മു
ഖസ്വാമിയുടെ കൃപകൊണ്ട് അതിന്നിടവന്നതി
നാൽ ഞാൻ കൃതാർത്ഥനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു.

സത്യ:-

ഹാണ=രൂപകം. (ശൊല്ലാവോം കൃഷ്ണൻചെയ്തതും=മട്ട്)
സാവ്വഭൌമനായ്തീർന്നു, സദയംവന്നു
സൌഭ്യമേവംതന്നു സേനാനീ നിണക്കിന്നു
പാവ്വതേയൻമൊഴിയൊന്നും പഴുതിലെന്നും—
പൊടികില്ലിവൻ മന്നും വിണ്ണുമീരണ്ടിന്നും
പാലകനായ്നിന്നുംപരൻതരും സുഖമെന്നും
സവ്വ്ഭൂപന്മാരും കപ്പംതരുമി—
ങ്ങൊപ്പം സരസംവസാനപ്പം
സൌഭ്യമൊടാകപ്പം സാമ്രാട്ടാം—
നിൻവപ്പം സുരർചൊല്ലുട്ടെ! വികപ്പം =സാവ്വ=

(എന്നനുഗ്രഹിക്കുന്നു) ഇനി ഒക്കേയും ഈ ഷണ്മു
ഖസ്വാമിയുടെ കല്പനപോലെ നടന്നുകൊൾവിൻ!

സുബ്ര:- അല്ലയോ ധമ്മഗുപ്ത! ഭവാൻ ഏകച്ഛത്രാധിപ
ത്യത്തെ വഹിച്ചും ഹേ! ശുചിവ്രത! ഭവാൻ മന്ത്രി
സ്ഥാനത്തെ അധിഷ്ഠാനംചെയ്തും ഭൂമിയെ ഭരിച്ചു
അരോഗദൃഢഗാത്രന്മാരായി പതിനായിരം വർഷം
ഭോഗങ്ങളേയും പരമാനന്ദത്തേയും അനുഭവിച്ച ശേ
ഷം ഭവാന്മാർ രണ്ടുപേരും ഐഹികമായ ഈ ശരീ

രത്തോട്ടുകൂടി കൈലാസത്തിലേക്കു വന്നു ഞങ്ങളുടെ അടുത്തിരുന്നുകൊൾവിൻ.

ശുചി:- പരബ്രഹ്മസ്വരൂപനായ ഭവാന്റെ ഈ ശരീരം എന്നും അടിയന്റെ മനസ്സിൽ കുടികൊള്ളേണമെന്നേ അപേക്ഷയുള്ളൂ. (എന്നു നമസ്കരിക്കുന്നു)

ധർമ്മ:- തിരുമനസ്സിലെ കൃപകൊണ്ടു അടിയൻ കൃതാർത്ഥനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു

സുബ്രു:- നിങ്ങൾക്കു മംഗളം ഭവിക്കട്ടെ! എന്നാൽ ഞങ്ങൾ പോകുന്നു ഇനി എന്താണ് വേണ്ടതു?

ധർമ്മ:- സച്ചിദാനന്ദമയമായ ഈ തിരുമേനി കാണുമ്പോൾതന്നെ അടിയങ്ങൾക്കു വേണ്ടപ്പെട്ടതൊക്കെയും സാധിച്ചിരിക്കുന്നു. എന്നാലും ഭവൽകാരുണ്യം കൊണ്ടു ഇങ്ങിനെയുംകൂടി ഭവിക്കട്ടെ!

—ഭരതവാക്യം—

താരിൽ തനുമീനാളൻ തൊഴുതിടുമൊരുടി-
ത്താർ ഭജിപ്പോർക്കു,നർത്ഥം-
ദൂരത്താക്കും കടാക്ഷക്കളിയൊടരുളിടും-
ഭൂരികാരുണ്യശാലി,
മാരദ്രോഹീമഹേശൻമനിഹൃദിവിലസും-
താരകാരാതിതാതൻ-
ടാരിദ്ര്യത്തെക്കളഞ്ഞിക്കവിയലരുളണം!
മംഗളം മംഗലെന്യേ.

—അഞ്ചാം അങ്കം കഴിഞ്ഞു.—

മംഗളം

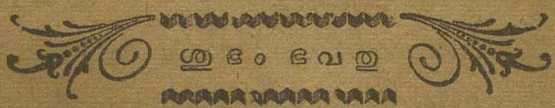
ധ്രുപോളം=ധ്രുപകം. (ശ്രിതകമലാകുചമണ്ഡല=മട്ട്.)

പുരഹര!ശങ്കര! മംഗലംതരികിങ്കലം
പരിഹൃതപാതകസങ്കലംപാഹിവിഭോ ശ്രീശംഭോ!
ജനിമൃതിജലനിധിനാവികപദസേവക—
ജനജനിതാഖിലഭാവുക =പാഹി=
മതിയതിൽ മമ ജഗൽകാരണ! സുരചാരണാ—
നതവിലസണം നിൻ കാൽത്താരിണ. =പാഹി=
ചരണമരുണമിഹവന്ദേഹം, ഗതസന്ദേഹം
കരുണവരണമെന്നിലനഘം. =പാഹി=

(വന്ദേസദാ പത്മനാഭം=മട്ട്)

മംഗളമരുളമലാംഗസുമംഗളവിളയാടിവിളങ്ങുമുത്സംഗ!
മങ്ങലെന്നിയേതൊഴന്നെങ്ങളെന്നുമങ്ങലംകൃതശശി—
ശകലോത്തമാംഗ ഹരജയഗംഗാ ധര! കരസംഗസ്ഫുരിത-
[കരംഗ!
ചലദപാംഗക്കളിമുടങ്ങാതഴലൊട്ടുങ്ങാനരുളിടംഗ!
=മംഗള=
ഗൌരീശ! ഗിരിശകുമാരതാതശൌരീന്ദ്രമുഖനുത—
സുചരിതപൂര! കട്ടവിഷാഹാര! കഠിനാഹിവീര—
ഘടിതാലങ്കാരപ്രഥിത! സാരപ്രഥനഘോര!
മഥിതമാര! മുദിതധീര =മംഗള=

നീയെന്യേ ശിവാകമനീ!യ! മററില്ലീയാഗംക്കുഗതി
മുനിമതിഗമനീയ നിയതമാലേയ! നിഗമ—
നിലയ! നിജപദദേയ! സുകൃതിഗേയ!
സുഭഗകായ; സുരനികായസ്തുതചിരായ =മംഗള=
ദക്ഷാരേ! വരികിങ്ങു സാക്ഷാലെങ്ങളം—
ക്കക്ഷാമസുഖകൃതേ: തിട്ടവനാല്ക്ഷ! തിദശവി-
പക്ഷതുടനൈകദക്ഷ, തിഗ്മനവിലക്ഷ! പ്രണത-
രക്ഷാപ്രവണദീക്ഷാപ്രകൃതി "മോക്ഷപ്രദകടാക്ഷ!!"
=മംഗള=

Registered No. M. 4173. Oct.,

വിജ്ഞാപനം

കുട്ടമത്ത് കുന്നിയൂർ സാഹിത്യസമുച്ചയം ഒരു വർഷം കഴിഞ്ഞ 7-ാംനമ്പ് ഗ്രന്ഥത്തിലെ വിജ്ഞാപനപ്രകാരം ഒക്ടോബർ, നവേമ്പർ ഈ മാസങ്ങളിലെ, 8, 9, നമ്പരുകളിൽ കൂടിയ "അംശുമതീ ധർമ്മോപ്ലവം" സംഗീതനാടകം രണ്ടാംഭാഗം ഇതാ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. കടലാസ്സിന്റെ നാലിരട്ടിച്ച വില, മാത്രമല്ല വിലകൊട്ടത്താൽപോലും കിട്ടിക്കഴിയുവാനും ഞെരുക്കം. ഇങ്ങിനെ പലവിധേനയും അതിദുർഭിക്ഷക്കരിമ്പാറ് കൂടിയ ഈ കാലം മാന്യ സഹൃദയന്മാരായ വരിക്കാരുടെ ദയാഹസ്തമവലംബിക്കാറാക്കിക്കൊണ്ടല്ലാതെ ആ കരിമ്പാറകളുവാനും ഞങ്ങളുടെ സമുച്ചയം പ്രകാശിക്കുവാനും എളുപ്പമില്ലെന്നുള്ള പ്രത്യേകം പ്രസ്താവിക്കേണ്ടിവന്നിരിക്കുന്നു. ഈ മൂന്നാംവർഷം വക ഒമ്പത് നമ്പരുകൾ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടും അന്യദേശക്കാരായ ചില മാന്യ വരിക്കാർ വരിസംഖ്യയെപ്പറ്റി ഒട്ടും ചിന്തിച്ചിട്ടില്ല. കല്ക്കത്ത, ബോമ്പെ, മദിരാശി, തിരുപ്പൂർ, പാലക്കാട്, ഒറ്റപ്പാലം, മഞ്ചേരി, നിലമ്പൂർ, പട്ടാമ്പി മുതലായ ദൂരനഗരവാസികൾ ഇനിയെങ്കിലും ഉടനെ വരിസംഖ്യ മണിയോർഡർ ചെയ്യുന്നതിനുവാൻ അപേക്ഷ.

ഇനിയത്തെ 10-ാംനമ്പ് ഗ്രന്ഥം മഹാകവി കുട്ടമത്തിന്റെ **അമൃതരശ്മി** സപ്തമകലയായിരിക്കും.

എന്ന്, പ്രവർത്തകന്മാർ.

K.K. Kunniyur, Tellicherry
Sahridayasabha
Library
18.5.

കുട്ടത്ത് കുന്നിയൂര് സാഹിത്യസമുച്ചയം
തൃതീയവഷ്ം 8, 9 ക്രുടിയ

ശ്രീമതീ ധർമ്മഗ്രന്ഥം.

(രണ്ടാം ഭാഗം)

2053

കുഞ്ഞമ്പുക്കുറുപ്പ്.

Prinied at the Sri Narayana Press, Tellicherry and
Published by K. K. Narayana Kurup, Tellicherry.

Indic Digital Archive Foundation
gpura.org